

Living Thai

No. 5 > 2014

www.sacict.or.th

ครูศิลปินของแผ่นดิน

เชิดชูบรมครู...ผู้อนุรักษงานหัตถศิลป์

Celebrating the Kingdom's Art Masters

Who Keep Handicrafts Alive

หัตถศิลป์ไทย

ความภูมิใจของคนไทยทั้งชาติ

A Trip to Bang Sai: Pride of the Nation

ครูบุญชู ภิญโญ

ผู้อนุรักษเครื่องสีข้าวไม้ไผ่แห่งพนมทวน

Khru Boonchu Pinyo:

There is Art in Separating Chaff

SACICT
Application

พบกับองค์ความรู้หัตถกรรมไทย รูปแบบใหม่
บน Smartphone ของคุณได้แล้ววันนี้

เพียง Search คำว่า

sacict

ดาวน์โหลดแล้ววันนี้ที่

ศูนย์ส่งเสริมศิลปาชีพระหว่างประเทศ (องค์การมหาชน)

The SUPPORT Arts and Crafts International Centre of Thailand (Public Organization)

Call Center 1289 www.sacict.or.th

Living Thai

05/2014

สารบัญ * CONTENTS

2

EDITOR'S NOTE

4

MAIN STORY

ครูศิลป์ของแผ่นดิน
เชิดชูบรมครู... ผู้อนุรักษ์งานหัตถศิลป์
Celebrating the Art Masters

16

OPEN HOUSE

หัตถศิลป์ไทย ความภูมิใจของคนไทยทั้งชาติ
Trip to SACICT: Pride of the Nation

32

CRAFTSMAN

ครูบุญชู ภัยโน ผู้อนุรักษ์เครื่องสีข้าวไม้ไผ่แห่งพนมทวน
Khru Boonchu Pinyo: There's Art in Separating Chaff

44

GLOBAL VISIONS

ข่าวจากวงการหัตถศิลป์โลก
Art and Craft News from Around the World

47

INSIDE SACICT

56

THE VILLAGE TRAIL

ลมหายใจของเครื่องจักสาน... แห่บ้านปากคลองบางกระเพียบ
Sing Buri Serves up Art by the Basket

64

PHOTO TALKS

อดีตสู่ปัจจุบัน ตำนานแห่งถนนเครื่องหวาย
Rattan to the Core

68

MEMBERS' CORNER

จดหมายจากผู้อ่าน
What Our Readers Say

70

PRODUCT SHOWCASE

งานฝีมือที่คัดสรรจากมวลสมาชิกทั่วประเทศเพื่อการจำหน่าย
A selection of exquisite creations offered by SACICT members

3

16

32

56

ศิลปะยืนยาว ชีวิตสั้น...

ในช่วงชีวิตหนึ่งของศิลปินผู้ที่ทำงานศิลปะด้วยใจรัก การได้รับการยอมรับและเห็นคุณค่าของผลงานนับเป็นรางวัลยิ่งใหญ่ที่นำมาซึ่งความภาคภูมิใจไม่สิ้นสุด ศูนย์ส่งเสริมศิลปาชีพระหว่างประเทศ (องค์การมหาชน) (ศ.ศ.ป.) จึงได้ดำเนินโครงการยกย่องเชิดชูเกียรติ “ครูศิลป์ของแผ่นดิน” ในแต่ละสาขาต่อเนื่องมาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2552 สำหรับในปี พ.ศ. 2557 นี้ เป็นการสืบค้นและคัดสรรบุคคลที่สมควรแก่การเชิดชูเป็น “ครูศิลป์ของแผ่นดิน” ในสาขาหัตถกรรมจักสาน โดย SACICT Living Thai ได้ถ่ายทอดเรื่องราวไว้ให้อ่านกันอย่างเต็มอิมในคอลัมน์ Main Story ในขณะที่คอลัมน์ Open House จะพาไปเยี่ยมชมหอเกียรติยศที่ซึ่งรวบรวมประวัติและผลงานอันทรงคุณค่าของบรรดา “ครูศิลป์ของแผ่นดิน” ตลอดจนครูช่างและทายาทหัตถศิลป์ผู้ที่ได้รับการยกย่องประกาศเกียรติคุณจาก ศ.ศ.ป.

นอกจากนี้ ยังพาผู้อ่านไปทำความรู้จักกับ ครูบุญชู ภิญญา “ครูศิลป์ของแผ่นดิน” ผู้อนุรักษ์การทำเครื่องสีข้าวไม้ไผ่แห่งอำเภอพนมทวน จังหวัดกาญจนบุรี ในคอลัมน์ Craftmaster ก่อนจะเดินทางไปเยือนกลุ่มจักสานหมู่บ้านปากคลอง บางกระพี้ยง แหล่งผลิตเครื่องจักสานเลื่องชื่อของจังหวัดสิงห์บุรี เพื่อพบกับครูจ่านงค์ กลับทอง “ครูศิลป์ของแผ่นดิน” สาขาหัตถกรรมจักสาน ปี พ.ศ. 2557 และครูช่างสำรวย กลับทอง ผู้เป็นทั้งคู่คิดและคู่วิติตติดตามอ่านได้ในคอลัมน์ The Village Trail

ขอให้สนุกกับการอ่าน แล้วพบกันฉบับหน้า

Ars longa, vita brevis... Art is long, life is short.

For people who spend their whole lifetime passionately working in any artistic discipline, a show of approval or appreciation from others always brings them endless joy and pride. It was in line with this fact that the SUPPORT Arts and Crafts International Centre of Thailand (Public Organization) (SACICT) initiated its Master Artisans of Thailand recognition programme in 2009 to honour distinguished artisans in different fields.

For 2014, the programme focuses on the art of wickerwork and SACICT Living Thai relates on its recent quest for “Master Artisans of 2014” in the Main Story. The Open House column, meanwhile, features precious works created by “Master Artisans of Thailand” as well as master craftsmen and new heritage craftsmen, who have all been officially recognized by this respected public organization.

Moreover, we take you to Kanchanaburi to meet Khru Boonchu Pinyo, a Master Artisan of Thailand who has continued the artistic tradition of making a bamboo rice-hulling machine in our Craftmaster column. Travel on with us to Sing Buri to visit Pak Klong Bangkrapiang Village Wickerwork Group. You will then learn about the group’s successes from Khru Chumnong Glubthong, Master Artisan of Thailand 2014, and his soulmate, Khru Samruay, all in the vignette of “The Village Trail”.

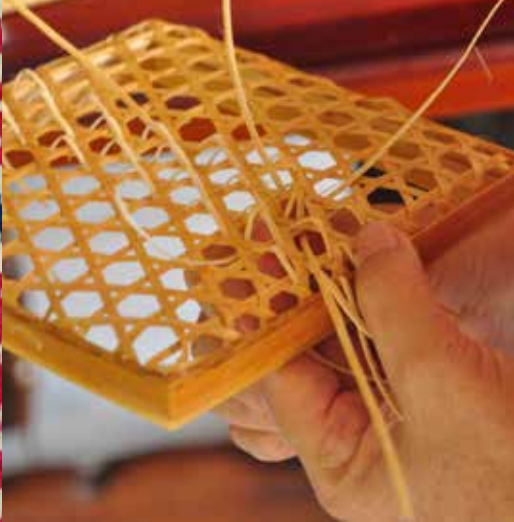
Enjoy reading and see you in December.

Living Thai

คนที่ปรึกษา: ประธานที่ปรึกษา พิมพาพรรณ ขาญศิลป์ **ที่ปรึกษา** ญาณิดา ปานเกษม, ภัณฑิชา เสวตเศรณี, นิพัทธ์ เทศทรงธรรม, ดุลยวิทย์ สุขรัตน์, วลัยลดา จันทร์ทุล **เจ้าของ** ศูนย์ส่งเสริมศิลปาชีพระหว่างประเทศ (องค์การมหาชน) 59 หมู่ 4 ต.ข้างใหญ่ อ.บางไทร จ.พระนครศรีอยุธยา 13290 โทร: 035 367 054-56 โทรสาร: 035 367 051 **เว็บไซต์:** www.sacict.or.th **จัดกัโดย** บริษัท ที.เจ.อาร์ จำกัด 23/18 ซอยร่วมฤดี เฟลนิจิต ปทุมวัน กรุงเทพฯ 10330 โทร: 0 2254 6898-9 โทรสาร: 0 2650 7738 **USNAธิการบริหาร** พยอม วลัยพัชรา **USNAธิการ** พงศ์ กังวานสุระ **หัวหน้ากองUSNAธิการ** นภัทร ประเสริฐกุล **คณะUSNAธิการ** อธิรัตน์ มานัน, ทรงพล แก้วปทุมทิพย์, สุวรรณมา เปรมไศตร์, เกษวลี ทองเน้อสุข, รัชตวดี จิตดี, ปกป้อง วงศ์แก้ว **สภาUSNA** วรรณศักดิ์ รัตววรรณะ, แสงเดือน สุปินดา **ช่างภาพ** จรรย์ วงศ์เหลือง, วิริศ ภูสุจริต, ศิรพัชร วลัยพัชรา **ติดต่อโฆษณา** พงศ์ กังวานสุระ **พิมพ์ที่** บริษัท อติสรวิศ จำกัด 248 ซอยลาดพร้าว 87 รัชทองกลาง กรุงเทพฯ 10310 โทร: 0 2932 2596-7 โทรสาร: 0 2932 2598. (บทความในนิตยสารนี้เป็นความคิดเห็นของผู้เขียน ศูนย์ส่งเสริมศิลปาชีพระหว่างประเทศ (ศ.ศ.ป.) ไม่จำเป็นต้องเห็นด้วยเสมอไป อนึ่งบทความและภาพในนิตยสารนี้สงวนลิขสิทธิ์ตามกฎหมายไทย การจะนำไปเผยแพร่ต้องได้รับอนุญาตเป็นลายลักษณ์อักษร)

EDITORIAL ADVISORY BOARD: CHIEF CONSULTANT Pimpapaan Chansilpa **CONSULTANTS** Yanida Pankasem, Phantisa Svetasreni, Nipat Tedsongthum, Dulyavit Sukarat, Wanlada Chantoon
SACICT LivingThai is a bi-monthly magazine published by the SUPPORT Arts and Crafts International Centre of Thailand (Public Organization). 59 Moo 4, Chang-Yai Sub-District, Bangsai, Ayutthaya Province 13290, Thailand Tel: +66 (0) 35 367 054-56, +66 (0) 35 367 077-81, Fax: +66 (0) 35 367 050-1 Website: www.sacict.or.th **DESIGN AND PRODUCTION:** Feature Co., Ltd. 23/18 Soi Ruamrudee, Ploenchit, Pathumwan, Bangkok 10330, Thailand Tel: +66 (0) 2254 6898-9, Fax: +66 (0) 2650 7738. **EXECUTIVE EDITOR** Payom Walaipatchra **EDITOR** Payong Kungwansurah **EDITOR IN CHIEF** Napat Prasertkul **EDITORIAL TEAM** Thirasant Mann, Songpol Kaopatuntip, Suwanna Premsothe, Katewalee Thongnuasuk, Ratchatawadee Jitdee, Pokpong Wangkaeo **GRAPHIC DESIGNERS** Wannasak Rodwana, Sangduan Supinta **PHOTOGRAPHERS** Jaruy Wongluang, Varis Kusujarit, Sirapat Valaipatchra **FOR ADVERTISEMENT PLACEMENTS,** contact Payong Kungwansurah, Tel: +66 (0) 2254 6898-9. **PRINT:** Artisans Co., Ltd. 248 Soi Lardprao 87, Wangthonglang, Bangkok 10310. Tel: +66 (0) 2932 2596-7, Fax: +66 (0) 2932 2598. (Opinions in Living Thai are the writers’ and not necessarily endorsed by SACICT. No part of this magazine may be reproduced without written permission.)

ครูศิลป์งองแผ่นดิน
เชิดชูบรมครู...ผู้อนุรักษ์งานหัตถศิลป์
Celebrating the Art Masters

ญานิดา ปานเกษม

รักษาการผู้จัดการสายงานส่งเสริมคุณค่าหัตถศิลป์ ศูนย์ส่งเสริมศิลปาชีพระหว่างประเทศ (องค์การมหาชน)

Yanida Pankasem

Acting Manager, Handicraft Value Promotion Department of The SUPPORT Arts and Crafts International Centre of Thailand (Public Organization)

ครูศิลป์ของแผ่นดิน เชิดชูบรมครู...ผู้อนุรักษงานหัตถศิลป์

เรื่อง ริชตวดี จิตดี ภาพ วริศ ภู่อุจริต

งานศิลปหัตถกรรมพื้นบ้านของไทย ถือได้ว่าเป็นมรดกทางวัฒนธรรมอันทรงคุณค่า ซึ่งมีการถ่ายทอดความรู้ในเชิงช่าง และกระบวนการสร้างสรรค์งานศิลป์แขนงต่างๆ ผ่านครูช่างที่มีความรู้ความชำนาญจากรุ่นสู่รุ่น แต่หากความรู้เหล่านี้ไม่ได้มีการบันทึก หรือเก็บรวบรวมไว้เป็นรูปธรรม ก็อาจจะสูญหายไปตามกาลเวลา

ด้วยเหตุนี้ ศูนย์ส่งเสริมศิลปาชีพระหว่างประเทศ (องค์การมหาชน) หรือ ศ.ศ.ป. จึงได้จัดทำโครงการ “ครูศิลป์ของแผ่นดิน” ขึ้น ซึ่งนอกจากจะเป็นการเชิดชูเกียรติหรือ “บูชาครู” แล้ว ยังเป็นเสมือนการรวบรวมชีวประวัติ ผลงาน องค์ความรู้ และเกียรติคุณของครูช่างที่มีความชำนาญในงานศิลปหัตถกรรมพื้นบ้านในสาขาต่างๆ เพื่อรักษาภูมิปัญญาอันทรงคุณค่าเหล่านี้ไว้ให้เป็นมรดกของชาติไทย รวมทั้งเป็นแหล่งความรู้แก่ประชาชนและผู้ที่มีสนใจในงานหัตถกรรมได้ศึกษาเรียนรู้ และสืบทอดลมหายใจของงานหัตถศิลป์ไทยต่อไปในอนาคต

คุณญานิดา ปานเกษม รักษาการผู้จัดการสายงานส่งเสริมคุณค่าหัตถกรรมศิลป์ ศ.ศ.ป. บอกเล่าถึงการเดินทางของโครงการฯ ว่า “ศ.ศ.ป. ได้ริเริ่มดำเนินการเชิดชูเกียรติครูศิลป์ของแผ่นดินมาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2552 สืบเนื่อง

ต่อมาจนถึงปัจจุบันเป็นปีที่ 5 ในยุคแรกจะมุ่งเน้นไปที่งานหัตถศิลป์โบราณ อาทิ งานเครื่องทอง และงานผ้ารวมไปถึงงานหัตถกรรมอื่นๆ เช่น งานเครื่องถม งานบุชันลงหิน งานแกะสลัก หรืองานปั้นชั้นสูงอย่างการทำหัวโขน และในปี พ.ศ. 2557 นี้ ศ.ศ.ป. ได้เชิดชูเกียรติแก่ครูศิลป์ที่ทำงานอนุรักษ์ในสาขาเครื่องจักสาน ซึ่งมีความเกี่ยวข้องกับวัฒนธรรมข้าวและวิถีชีวิตของคนไทยในอดีต” →

**กว่าจะได้มาซึ่งข้อมูลและองค์ความรู้
ของครูศิลป์แต่ละแขนงนั้นมิใช่เรื่องง่าย**

(บน) ครูกรอง เดชชานา ผู้สืบสานการจักสานจากต้นเตยหนามแห่งไร่ชิง (ชวามบ) ผลงานของครูปั้น เป็นใจช่วย ผู้สืบสานงานจักสานตะกร้าหวายไม้ไผ่ลายช่างหลวงอันประณีตแห่งบางปลาหมอ (ชวาล่าง) ผลงานของครูระยอง แก้วสิทธิ์ ผู้สร้างสรรค์รูปแบบ ลวดลายภาพ บนพัดไม้ไผ่ แห่งบ้านแพรก (Top) Khru Krong Detchaona, successor of scea pine basketry of Wat Rai Khing. (Top right) Khru Pun Pernjaichua, successor of rattan-bamboo basketry high craft of Bang Pla Ma. (Bottom right) Khru Rayong Kaewsit, creator of patterned bamboo fan of Ban Phraek.

→ จากวัตถุดิบในพื้นที่ เช่น ไม้ไผ่ หวาย คลุ้ม เตยหนาม ลิเกา ฯลฯ ถูกนำมาสรรค์สร้างเป็นเครื่องใช้ไม้สอยและภาชนะที่มีเอกลักษณ์แบบพื้นบ้าน แต่แฝงไว้ด้วยความประณีตของครุศิลป์ผู้อนุรักษ์มรดกแห่งภูมิปัญญาในการทำเครื่องจักสาน ซึ่งคุณณิศาบอกว่าจะได้มาซึ่งข้อมูลและองค์ความรู้ของครุศิลป์แต่ละแขนงนั้นมิใช่เรื่องง่าย

“เราได้ทำการสืบค้นข้อมูลครูช่างหัตถศิลป์ในสาขาเครื่องจักสานที่ทำงานอนุรักษ์แบบดั้งเดิม ซึ่งนับวันจะมีคนทำน้อยลงมากและใกล้จะสูญหายไป เนื่องจากบางสาขาช่างไม่มีผู้สืบทอดแล้ว จึงได้ทำการสืบค้นจากแหล่งข้อมูลหลายแหล่งอย่างสำนักงานวัฒนธรรมจังหวัด สำนักงานพัฒนาชุมชน และกลุ่มที่เป็นสมาชิกเครือข่ายของ ศ.ศ.ป. หลังจากที่ได้ข้อมูลแล้ว ก็ได้ปรึกษากับผู้เชี่ยวชาญ จากนั้นจึงได้ลงพื้นที่เก็บรวบรวมข้อมูล ประวัติ และผลงาน รวมทั้งกระบวนการสร้างสรรค์งานจักสานแขนงต่างๆ เพื่อไม่ให้งานหัตถศิลป์เหล่านี้สูญหายไป”

คุณณิศาบอกเล่าประสบการณ์ในการเข้าไปในพื้นที่ต่างๆ เพื่อเก็บข้อมูลของครุศิลป์ให้ฟังว่า “สิ่งแรกที่เราต้องทำในวันที่เข้าไปเก็บข้อมูล คือต้องแนะนำตัวก่อนว่า ศ.ศ.ป. เป็นใคร และมาทำอะไร โดยจะต้องสร้างความมั่นใจ และเชื่อใจให้กับบุคคลที่เราเข้าไปติดต่อก่อน หลังจากนั้นจึงสื่อสารกับครุศิลป์แต่ละท่านว่า ท่านเป็นผู้ที่มีองค์ความรู้ที่ทรงคุณค่า และทาง ศ.ศ.ป. กำลังทำโครงการเพื่อเชิดชูครุศิลป์ของแผ่นดิน ซึ่งได้แก่กลุ่มบุคคลที่ทำงานอนุรักษ์ศิลปหัตถกรรม และเราต้องการเก็บข้อมูลเพื่อให้คนรุ่นหลังได้เห็นความเป็นมา ตลอดจนเนื้อหารายละเอียดของงานของครูแต่ละท่าน ซึ่งส่วนใหญ่คำถามแรกที่เราเจอจากครูก็คือว่า เรารู้จักและทราบข้อมูลได้อย่างไร เพราะบางท่านอายุมากถึง 80 ปีแล้ว และไม่ได้ทำงานหัตถศิลป์เชิงพาณิชย์ที่เป็นที่รู้จักแพร่หลายนัก

“ยกตัวอย่างเช่น ครูกรอง เดชชานา เป็นครุศิลป์ของแผ่นดินท่านหนึ่งที่สืบทอดภูมิปัญญาในการจักสานจากต้นเตยหนาม ซึ่งปัจจุบันนี้เหลือเพียงไม่กี่คนที่สามารถทำได้ วันที่เราไปพบท่าน ครูกรองนั่งผ้าถุงสวมเสื้อคอกระเช้า นั่งเคี้ยวหมากสานเสื่ออยู่ที่บ้าน ท่านก็ถามว่าเรามาทำอะไร พอหลังจากที่ได้พูดคุยแล้วก็พบว่า ครูกรองท่านเป็นคนที่ยุกแก่มาก และชอบสอน เพียงแต่ว่าด้วยวัยและการเดินเหินไม่ค่อยสะดวก ทำให้ไม่ค่อยได้ออกไปไหน น้องสาวของท่านก็ได้ช่วยพัฒนานำเตยหนามมาจักสานเป็นหมอน ซึ่งจะมีสีสันทันและกลิ่นหอมแตกต่างจากวัสดุอื่นทั่วไป และร่วมกันในการฝึกอบรมสืบสานงานหัตถกรรมจักสานเตยหนามให้กับผู้ที่สนใจในชุมชนที่ตำบลไร่ชิง อำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม”

สำหรับเกณฑ์ในการเชิดชูเกียรติครุศิลป์นั้น คุณณิศาเปิดเผยว่า “ศ.ศ.ป. ได้ทำการคัดสรรเบื้องต้นจากกลุ่มบุคคลที่ทำงานทางด้านอนุรักษ์เครื่องจักสาน และพิจารณาจากคุณสมบัติประกอบด้วย เป็นบุคคลที่ทรงคุณวุฒิ ผู้มีองค์ความรู้ ประสบการณ์ และทำงานหัตถศิลป์ที่เกี่ยวข้องกับงานจักสานอย่างต่อเนื่อง ที่สำคัญคือ ต้องมีเจตนารมณ์ที่จะสืบทอดงานหัตถกรรมจักสาน และมีการเผยแพร่องค์ความรู้ดังกล่าวให้กับกลุ่มบุคคลหรือชุมชนด้วย” →

ครุศิลป์ของแผ่นดินในสาขาเครื่องจักสาน ที่ทำงานอนุรักษ์แบบดั้งเดิม นับวันจะมีคนทำน้อยลงมากและใกล้จะสูญหายไป เนื่องจากบางสาขาไม่มีผู้สืบทอดแล้ว

(ซ้ายบน) ครูจันทน์ กลับทอง (ซ้ายล่าง) ครูจิตรา พวงกัน (บน) ครูบุญชู ภิญญา
(Top right) Khru Chamnong Glubthong (Bottom left) Khru Jittra Puangkan
(Top) Khru Boonchu Pinyo

→ ครูศิลป์ผู้ผลิตงานหัตถกรรมเครื่องจักสานที่ได้รับการเชิดชูเกียรติจาก ศ.ศ.ป. จำนวนทั้ง 10 ท่าน ล้วนเป็นปราชญ์บุคคลที่เป็นที่ยอมรับนับถือถึงความทุ่มเทในการสืบทอดงานหัตถศิลป์แขนงนี้มาเป็นระยะเวลาไม่น้อยกว่า 20 ปี โดยครูศิลป์แต่ละท่าน จะมีฝีมือโดดเด่นทางด้านงานจักสานประเภทต่างๆ อาทิ ครูจิตรา พวงกัน ผู้อนุรักษ์เครื่องจักสานต้นคลุ้มแห่งบ้านคลองโอน อำเภอปอไร่ จังหวัดตราด ครูจันทน์ กลับทอง ผู้สร้างสรรค์เครื่องจักสานแนววิจิตรจากหวายและไม้ไผ่ จังหวัดสิงห์บุรี หรือ ครูชลอ ทนทองคำ ผู้นำในการอนุรักษ์และพัฒนาลายจักสานหวายแห่งตำบลมหาสอน อำเภอบ้านหมี่ จังหวัดลพบุรี ซึ่งผลงานของครูศิลป์แต่ละท่านจะมีทั้งรูปแบบที่เป็นงานจักสานแบบดั้งเดิมที่เป็นเอกลักษณ์ และผลงานที่มีการประยุกต์ผสมผสานและพัฒนาารูปแบบลวดลายใหม่ๆ

“ผู้ที่ทำงานทางด้านหัตถกรรม ถ้าหากไม่มีใจรัก จะไม่สามารถทำงานทางด้านนี้ได้อย่างต่อเนื่องยาวนานเป็นเวลา 20-30 ปี ซึ่งครูศิลป์แต่ละท่านเริ่มทำงานมาตั้งแต่วัยหนุ่มสาว จนถึงปัจจุบันนี้ บางท่านอายุ 70-80 ปีแล้ว ส่วนครูศิลป์ที่อายุน้อยที่สุดก็ไม่ต่ำกว่า 58 ปี แต่ด้วยความที่ครูศิลป์บางท่านต้องทำงานหาเลี้ยงชีพด้วย ทำให้มีผลงานบางส่วนที่เป็นงานตอบสนองต่อตลาด ในขณะที่เดียวกันก็ยังคงมีงานที่เป็นรูปแบบอนุรักษ์แบบดั้งเดิมอีกด้วย”

ผู้ที่ทำงานทางด้านหัตถกรรม ถ้าหากไม่มีใจรัก จะไม่สามารถทำงานทางด้านนี้ได้อย่างต่อเนื่องยาวนาน เป็นเวลา 20-30 ปี

ผลงานเครื่องสี่ข้าวไม้ไผ่แบบโบราณที่ทำจากวัสดุอย่างไม้ไผ่สีสุก และดินจอมปลวก ของครูบุญชู ภิญญา แห่งอำเภอพนมทวน จังหวัดกาญจนบุรี นับเป็นอีกหนึ่งผลงานที่โดดเด่นในการอนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่น ซึ่งปัจจุบันแทบจะไม่มีให้เห็นอีกต่อไปแล้ว เช่นเดียวกับ ตะกร้าหวายไม้ไผ่ลายโบราณของครูปั้น เป็นใจช่วย ผู้สืบทอดวิธีการจักสานแบบช่างหลวงอันประณีต ดงาม และต้องอาศัยทักษะความชำนาญขั้นสูงในการจักสาน เช่น ลายหนามทุเรียน ลายดอกพิกุล หรือลายดอกกลิ่นหอม เหล่านี้ นับเป็นผลงานที่เกิดจากการสั่งสมประสบการณ์อันยาวนานของเหล่าบรมครู

“สิ่งหนึ่งที่ครูบอกกับเราก็คือ เขาไม่เคยรู้จัก ศ.ศ.ป. แต่วันที่ ศ.ศ.ป. เข้าไปบอกกับเขาว่าผลงานที่เขาทำมีคุณค่า เขารู้สึกภูมิใจ เพราะไม่คิดมาก่อนว่าจะมีใครรู้จัก และได้รับการเชิดชูเกียรติจากรักชื่อไว้ที่ ศ.ศ.ป. ซึ่งหลังจากนั้นเราก็ได้มีการมอบโล่ประกาศเกียรติคุณให้กับครูศิลป์ของแผ่นดิน และจัดแสดงนิทรรศการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ประวัติและผลงานของครูศิลป์ ซึ่งได้รับความสนใจจากสื่อมวลชนจำนวนมาก นอกจากจะเป็นกำลังใจให้แก่ครูในการพัฒนาผลงานต่อไปแล้ว ยังเป็นการต่อยอดในเชิงธุรกิจและสร้างรายได้ให้กับครูผู้สร้างสรรค์ผลงานด้วย” คุณณัฏฐาตากกล่าวถึงผลสำเร็จของโครงการฯ ด้วยความภาคภูมิใจ

ทั้งนี้ ข้อมูล องค์ความรู้ ประวัติ และผลงานของครูศิลป์ของแผ่นดินแขนงต่างๆ จะรวบรวมนำมาจัดแสดงในรูปแบบนิทรรศการภายในหอเกียรติยศ ของ ศ.ศ.ป. รวมทั้งในรูปแบบหนังสือและแอปพลิเคชันสำหรับโทรศัพท์มือถือระบบปฏิบัติการแอนดรอยด์ และ iOS ที่ทาง ศ.ศ.ป. ได้จัดทำขึ้นเพื่อเผยแพร่ภูมิปัญญาและองค์ความรู้เกี่ยวกับงานศิลปหัตถกรรมพื้นบ้านให้กับผู้ที่สนใจและกลุ่มคนรุ่นใหม่ ได้ศึกษาเรียนรู้และสืบทอดงานหัตถศิลป์ของไทยสืบต่อไป

คุณณัฏฐาตากกล่าวทิ้งท้ายว่า งานศิลปหัตถกรรมพื้นบ้านนั้น อยู่คู่กับวิถีชีวิตคนไทยมาช้านาน แต่ยิ่งขาดการส่งเสริม ศ.ศ.ป. จึงเป็นหน่วยงานหนึ่งที่เข้ามาช่วยอนุรักษ์สืบสานและส่งเสริมให้ งานหัตถศิลป์ของไทยเป็นที่รู้จักต่อสาธารณชนและนานาชาติประเทศที่สำคัญคือ ศิลปินผู้สร้างสรรค์ผลงานต้องอยู่ได้ ในอนาคต ศ.ศ.ป. จึงมีแนวคิดที่จะนำผลงานชิ้นที่โดดเด่นของครูศิลป์ไปจัดแสดงในพิพิธภัณฑ์ที่ต่างประเทศ รวมทั้งพัฒนาต่อยอดผลงานในเชิงพาณิชย์ ซึ่งจะช่วยอนุรักษ์และสืบทอดให้งานหัตถกรรมของไทยคงอยู่ต่อไป

ญานิดา ปานเกษม

รักษาการผู้จัดการสายงานส่งเสริมคุณค่าหัตถศิลป์ ศูนย์ส่งเสริมศิลปาชีพระหว่างประเทศ (องค์การมหาชน)

Yanida Pankasem

Acting Manager, Handicraft Value Promotion Department of The SUPPORT Arts and Crafts International Centre of Thailand (Public Organization)

Celebrating the Art Masters

Words Ratchatawadee Jitdee Photos Varis Kusujarit

Thai handicrafts are a highly valued treasure, as the skills and knowledge have been passed down and added to from generation to generation by great masters of art and crafts during their lifetime. If such knowledge were not written down or collected for systematic preservation efforts, the caprice of time would have ensured, no matter how gradually, the complete disappearance of many Thai arts and skills, and that would have been an inconsolable loss, an utter disaster for this country and its future generations.

The SUPPORT Arts and Crafts International Centre of Thailand (Public Organization), or SACICT, launched a project in 2009 called, “The Master Artisans of Thailand” which is still ongoing and involves the systematic collection of data and materials concerning the lives and works of this country’s craftsmen extraordinaire. “The Master Artisans of Thailand”

honours the great masters by chronicling their work, biographies, and their knowledge of local handicrafts in various fields, so that such knowledge can be passed on to the next generation. The project also serves as an information centre for those interested in handicrafts, so they may improve their skills and keep alive the skills that produce such amazing beauty. →

ครูชโล ทนทองคำ ผู้อนุรักษ์และพัฒนาสายจักสานหวายแห่งมหาสอน
 Khru Chalor Thontongkam, successor and developer of rattan basketry of Maha Son.

→ Yanida Pankasem, Acting Manager of Handicraft Value Promotion Department, discussed the project with Living Thai. “SACICT initiated the project to celebrate Thai art masters in 2009. It has been five years now. Initially, we focused on ancient handicrafts such as goldware and textiles, as well as other arts such as Thai nielloware, alloy bowls rubbed with stone, works involving carving, as well as advanced sculpting such as the making of *khon* classical dance masks. This year, SACICT is honouring our masters in basketry, which is linked to Thailand’s culture of rice and lifestyle of the past.”

Local materials such as bamboo, rattan, *khlum* (*Donax grandis*), *toey nam* (*pentaspadon velutinus hook*), and *lipao* (*fern vine*), are used in the creation of household items imbued with the local character and delicate art, by masters who preserve the art of basketry. Yanida adds that putting all the information together can be a daunting challenge.

“Conducting research on ancient-style basketry masters proved to be very hard work, since we knew of no present-day skilled artists who could help ensure the survival of this art form. We searched for information by combing through various sources, such as the Provincial Cultural Offices,

Community Development Offices, and even our members of SACICT. After we managed to compile the necessary information, we consulted with experts and travelled to various locations to collect further input as well as samples of basketry work in many categories, in order to help in their preservation.”

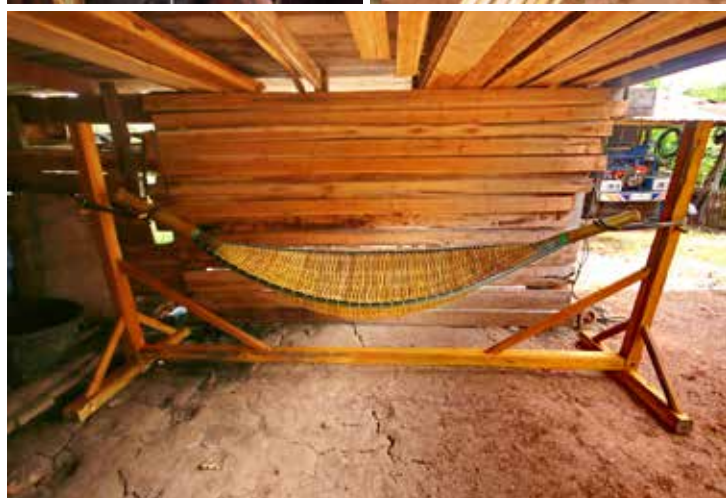
Yanida shared her experience of criss-crossing the country in search of expert craftsmen or information about them and their body of work. “The first thing we had to do was introduce ourselves as SACICT. We told the people what SACICT does, what our mission is. We had to create confidence and bond with the people we contacted. After that, we spoke with the art masters, to convince them that they were highly valuable people whom SACICT would like to honour. That they were the very ones who directly helped to conserve Thai arts and culture, and that we wanted to record their information so that the next generation may see and study their work in detail. The first question most of them asked was, how did we manage to track them down? Some were in ripe old age, 80 years and more, and no longer commercially engaged.

ครูทรง บดีรัฐ ผู้ถ่ายทอดงานสานเปลไม้ไผ่บ้านนาป่าแดง
Khru Song Bodirat, successor of bamboo hammock of Ban Na Pa Daeng.

“One example would be Krong Detchaona, an art master with excellent skills in weaving the stems of *toey nam* (the plant pentaspadon velutinus hook). Not many people today can do what she does. When we went to see her, she was wearing a simple Thai house-dress and chewing betel. We told her about SACICT and she quickly opened up, becoming quite talkative. She would gladly teach her skills, she said, but had difficulty walking due to her advanced age, which was why she rarely left the house. Her sister helped her prepare the *toey nam* for weaving into pillows with beautiful colours and scents. Nowadays they also instruct interested people in Rai Khing sub-district of Sampran, Nakhon Pathom province.”

Regarding the criteria for choosing the masters, Yanida said, “SACICT initially chose people in the field of basketry conservation and considered their profiles. They had to be seasoned and experienced, and showing skill in basketry for a continued length of time. Most important for us was their having a strong determination to keep basketry alive by disseminating their knowledge among other people and communities.” →

Most important for us was their having a strong determination to keep basketry alive by disseminating their knowledge among other people and communities.

→ The 10 basketry masters honoured by SACICT are all respected artists of much renown in their field, having been involved in their work for more than 20 years. They have outstanding skills in various types of basketry. For instance, Jittra Puangkan from Baan Khlong On village of Bo Rai district in Trat province, is a *khlum* weaver. Chumnong Glubtong from Sing Buri province is skilled in weaving rattan and bamboo. Chalor Thontongkam, a leader in conserving and developing rattan patterns, hails from Mahasorn in Lop Buri province. Their handiwork is distinctive, mainly in the traditional style with a touch of something new in style or pattern.

“Those who make handicrafts, if they don’t have a real passion for it, wouldn’t be in this field for 20-30 years. Each of them began when they were young, and now they are 70-80 years old. The youngest is 58 years old. They have to make a living as well, so some of their creations may be commercial. However, they also do traditional basketry.”

In the old days, the rice milling instrument or equipment was made from bamboo and clay. This art form has been preserved in the works created by Boonchu Pinyo of Phanom Thuan district in Kanchanaburi province. It is one of the most outstanding creations which reflect local wisdom. Such items are very rare today, as are the ancient-style rattan baskets woven by Pun Pernjaichuai, who learned the royal-style weaving technique which requires high skill in order to make complicated patterns such as the *durian*, *pikul* or *lantom* patterns. Such handiwork is possible only through long experience in the craft.

“When we first met them, they had never heard of SACICT but were nevertheless proud that we realized the value of their life’s work. They’d never expected anyone to even know about them, much less honour them. Afterwards, we presented them with a plaque and organized an exhibition to promote their stories and their creativity. The exhibition was well received by the media. Such positive feedback not only encourages the masters to carry on, but also generates income and increases business opportunities for them,” Yanida said, exhibiting well-deserved pride in the project.

The information, knowledge, history and works of the art masters will be displayed at SACICT’s Hall of Fame, and made available in book form and smartphone application by SACICT, to promote knowledge about local handicrafts for the new generation to learn and appreciate.

Yanida concludes our interview, saying: “Local handicrafts have been a part of Thai people’s lives for a long, long time. But it does not receive the support it deserves. SACICT helps conserve and promote Thai handicrafts among the Thai public and foreigners. What’s important is that the artists must have a means for survival. Therefore, SACICT plans to display outstanding pieces at museums overseas, and develop business opportunities for them, in order to keep Thai handicrafts alive.” 🌸

(ซ้ายบน) ครูลอน พวงสุวรรณ ผู้พัฒนารูปแบบงานสานผลิตภัณฑ์จากความพอเพียง

(ซ้ายล่าง) ครูเหรียญ คนอยู่ นักอนุรักษ์เครื่องหวายแห่งบ้านพี่เหนือ

(Top right) Khru Lon Puangsuwan, developer of basketry under sufficiency economy ideology.

(Bottom left) Khru Rean Khonyoo, conservator of rattan products of Ban Phi Neua.

หัตถศิลป์ไทย ความภูมิใจของคนไทยทั้งชาติ

เรื่อง ปกป้อง วงศ์แก้ว ภาพ วริศ ภู่อุจริต

หนึ่งภาพอาจแทนได้นับพันคำ แต่ถ้าเราได้เห็นทั้งภาพ และเกมยังจับต้องได้ด้วยละ-
บันจะแทนคำได้ที่แสนที่ล้านคำ?

วันนี้ผมได้รับเชิญจากทีมงาน SACICT Living Thai ให้มาเยี่ยมชมที่ ศ.ศ.ป. เลยถือโอกาสพาท่านผู้อ่านที่น่ารัก
ทุกคนออกทริป “ทัศนศึกษา” ไปชมสิ่งที่หัวหน้าทัวร์ของผมเรียกว่าสิ่งที่เรามักจะไม่ได้เห็นกันได้ง่ายๆ แม้ใน
พิพิธภัณฑ์

เราออกเดินทางแต่เช้าตรู่จากใจกลางกรุงเทพฯ ที่มองไปทางไหนก็เห็นแต่ตึกสูง ไม่นานที่บนทางด่วนบางปะอิน
เราก็ได้พบกับแสงแดดอ่อนๆ ส่องลงบนนาข้าวเขียวข่มุ่ ภาพที่มองเห็นจากหน้าต่างรถทำให้ผมเกือบจะไม่เชื่อ
สายตาตัวเองว่า ห่างไปไม่กี่นาทีจากเมืองหลวงก็มีทิวทัศน์ดีๆ ขนาดนี้แล้ว เวลาผ่านไปไม่นาน พอรถเลี้ยวแยกจาก
ถนนสายหลัก เราก็มาถึงศูนย์ส่งเสริมศิลปาชีพระหว่างประเทศ (องค์การมหาชน) หรือ ศ.ศ.ป. กลุ่มอาคารน้อยใหญ่
ซ้อนอยู่ได้ร่มเงาของธรรมชาติ

บนชั้นสอง ผมได้พบกับ “หอเกียรติยศ” หรือ Hall of Fame ในภาษาอังกฤษ สอบถามจากเจ้าหน้าที่ได้ความว่า
หอเกียรติยศเป็นพื้นที่จัดแสดงและรวบรวมประวัติและผลงานของบุคคลสามกลุ่ม “ครูศิลป์ของแผ่นดิน” “ครูช่าง” และ
“ทายาทหัตถศิลป์” หอเกียรติยศนี้ จัดอยู่ในรูปแบบของนิทรรศการถาวรที่พิพิธภัณฑ์ เพื่อเป็นการยกย่อง ประกาศ
เกียรติคุณแก่ช่างฝีมือหัตถกรรมไทย ผู้ซึ่งรังสรรค์ผลงานที่แสดงถึงเอกลักษณ์ภูมิปัญญาของไทย

หอเกียรติยศนำเสนองานหัตถศิลป์มากมายในรูปแบบที่เรียบง่ายแต่สง่างาม ที่สำคัญยังทำหน้าที่เป็นแหล่งรวบรวมองค์ความรู้ชั้นดีให้กับผู้มาเยือน
The Hall of Fame exhibits a collection of fine creations in elegant simplicity. In addition, it is the home of front-line knowledge for visitors.

มองจากโดยรอบ นิทรรศการแบ่งเป็นสามส่วน ส่วนแรกจัดแสดงผลงานของครุศิลป์ของแผ่นดิน ส่วนที่สองจัดแสดงผลงานของครูช่าง และส่วนที่สามเป็นงานของทายาทหัตถศิลป์ อ้อ...! ลืมบอกไปว่า นิทรรศการที่นี่เข้าชมได้เลยโดยไม่คิดค่าบริการเข้าชมนะครั้บ

เมื่อก้าวเข้าไปใน “หอเกียรติยศ” ผมรู้สึกถึงความเรียบง่ายในการจัดแสดงชิ้นงาน ฉากกันสีขาวยสะท้อนแสงไฟที่สว่างจนทำให้มองเห็นรายละเอียดปลีกย่อยเล็กๆ ของผลงานอันทรงคุณค่าแต่ละชิ้นได้อย่างชัดเจน ชิ้นงานแต่ละชิ้นถูกจัดวางไว้อย่างลงตัว พร้อมป้ายบอกชื่อครูผู้สร้างผลงาน และรายละเอียดของงานนั้นๆ ทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ นอกจากนี้ยังมีเจ้าหน้าที่ประจำ

หอนิทรรศการคอยพาชมและตอบคำถามของผมอย่างคล่องแคล่ว งานชิ้นแรกที่สามารถหยุดสายตาคูให้เดินชมใกล้ๆ คือ ผลงานของครูกำอ้าย เดชดวงตา เป็นช่างไม้แกะสลักชิ้นโต

ศ.ศ.ป. ได้ใบเรื่องของการได้เผยแพร่ ส่งเสริม เพื่อที่จะให้หัตถศิลป์ไทยได้รับการเผยแพร่ออกไปสู่คนอีกหลายๆ กลุ่ม

เกือบเท่าตัวจริง ต้อนรับผู้เข้าชมทุกคนอยู่ตรงกลางส่วนจัดแสดง ถึงแม้จะเป็นงานไม้ แต่มีความอ่อนช้อย มีโค้ง มีเว้า ให้ความรู้สึกราวกับว่ามีชีวิต ชูวง เคลื่อนไหวไปมาอยู่ภายในพื้นที่นิทรรศการแห่งนี้ได้อย่างอิสระ

ทางซ้ายมือ จะเป็นส่วนแสดงงานของ “ครุศิลป์ของแผ่นดิน” ผู้สืบทอดและถ่ายทอดงานศิลปหัตถกรรมมาเป็นเวลายาวนาน ครุศิลป์เหล่านี้ได้ส่งสมประสบการณ์ความรู้ความชำนาญในงานศิลปหัตถกรรมพื้นบ้านที่สืบสานภูมิปัญญาจากบรรพบุรุษหลายชั่วอายุคน และยังคงรักษาเอกลักษณ์ของงานหัตถกรรมในรูปแบบดั้งเดิมที่มีความประณีตงดงาม ชิ้นงานที่จัดแสดงได้แก่งานผ้าพื้นถิ่นของไทย งานโลหะ เครื่องทอง เครื่องเงิน เครื่องถม เครื่องเขิน ไม้แกะสลัก งานตัดกระดาษ งานปูนปั้น งานทองเหลืองสาน เครื่องลงหิน หวีโขน หนังตะลุง และหนังใหญ่

ผมประทับใจงานทองเหลืองสานชุดหนึ่งเป็นพิเศษ เป็นผลงานของครูวินัย ธรรมประทีป ซึ่งต้องใช้ความประณีตและความชำนาญเป็นอย่างมากในการสานทองเหลืองที่ละเอียดให้เป็นระเบียบเท่ากัน ซึ่งไม่สามารถใช้เครื่องจักรเข้ามาช่วยในการทำงานได้ ช่างจะต้องทนเจ็บมือในการสานและการจัดระเบียบเส้นทองเหลืองในระหว่างการสานไปเรื่อยๆ จนกว่าจะสานเสร็จ นับว่าเป็นงานที่ต้องใช้ความพยายามและความอดทนของช่างสานเป็นอย่างมาก →

ผลงานของครุศิลป์ของแผ่นดิน ครูช่าง และทายาทหัตถศิลป์ หลายต่อหลายชิ้นที่นำมาจัดแสดง สามารถส่งต่อความภาคภูมิใจในเอกลักษณ์ไทยมายังผู้มาเยี่ยมชมและคนไทยทุกคน
The masterpieces created by master artisans, craftsmasters and craft descendants, all transmit vibes of worthy pride in Thai heritage.

เจ้าของงานเหล่านี้คือใคร?

ประเทศไทยเป็นประเทศที่รุ่งรอยไปด้วยงานศิลปะหลายแขนงที่ถ่ายทอดวัฒนธรรมพื้นถิ่นของตนออกมาได้อย่างงดงาม ในขณะที่เดียวกันช่างฝีมือก็สามารถสืบต่อทักษะและองค์ความรู้จากบรรพบุรุษ ครูบาอาจารย์ไว้ได้อย่างครบถ้วน ครุศิลป์ของแผ่นดิน ครูช่าง และทายาทหัตถศิลป์ เป็นชื่อเรียกที่แยกแยะความแตกต่างเพียงเล็กน้อยของคนสามกลุ่มที่ ศ.ศ.ป. คัดเลือกไว้และรับรองว่าเป็นช่างฝีมือผู้มีความชำนาญในหัตถศิลป์แขนงต่างๆ

ทาง ศ.ศ.ป. ให้คำจำกัดความของ “**ครุศิลป์ของแผ่นดิน**” ไว้ว่าเป็นผู้ที่ทำงานเชิงอนุรักษ์ งานดั้งเดิม และงานที่ใกล้จะสูญหาย เป็นบุคคลที่มีความรู้ความสามารถ ทำงานหัตถศิลป์มาอย่างต่อเนื่องยาวนาน

ส่วน “**ครูช่าง**” เป็นบุคคลที่สืบทอดงานหัตถกรรม มีการเรียนรู้จากรุ่นสู่รุ่น อาจจะเป็นพ่อแม่ ปู่ย่าตายายหรือครูบาอาจารย์ที่ถ่ายทอดวิชาให้ จะเป็นการสืบทอดโดยตรงหรือไม่ก็ได้ และมีการทำงานหัตถศิลป์มาอย่างต่อเนื่องยาวนาน และที่สำคัญ ครูช่างต้องเป็นผู้ที่ถ่ายทอดองค์ความรู้ให้กับคนอีกรุ่นหนึ่ง สืบต่อความรู้และทักษะของหัตถศิลป์แขนงนั้นๆ ต่อไป ในขณะที่เดียวกันงานของครูช่างนั้นจะต้องเป็นงานที่ต่อยอด ผสมผสานงานแบบภูมิปัญญาดั้งเดิมร่วมกับการใช้วัสดุหรือเทคโนโลยีสมัยใหม่ แต่ยังคงอนุรักษ์แบบแผนหรือลายดั้งเดิมเอาไว้ และงานของครูช่างจะมีการพัฒนาปรับเปลี่ยนรูปแบบการใช้วัสดุ กระบวนการ และรายละเอียดของรูปแบบ สีสน และลวดลาย ให้มีความน่าสนใจมากขึ้น

โดยคำนึงถึงการตลาดอยู่บ้าง แต่ก็ยังไม่ถึงขนาดที่โดดเด่นในตลาดและที่สำคัญ ครูช่างต้องมีความภูมิใจที่จะทำงานและสืบทอดหัตถศิลป์ในแขนงนั้นๆ ต่อไป

และสุดท้าย “**ทายาทหัตถศิลป์**” เป็นกลุ่มคนที่มีความทันสมัยมากกว่า หลังจากที่สืบทอดองค์ความรู้มาจากครุศิลป์หรือครูช่างแล้ว จะมีการผสมผสานระหว่างงานแบบดั้งเดิมกับงานรุ่นใหม่มากขึ้น การทำงานแบบอนุรักษ์งานดั้งเดิมก็มีการนำเทคนิคด้านวัสดุใหม่ๆ เทคโนโลยีในการใช้เครื่องทุ่นแรงในการผลิตชิ้นงาน การออกแบบที่ทันสมัย และในขณะเดียวกันก็มีการหาข้อมูลด้านการตลาดมากขึ้นเพื่อที่จะทำชิ้นงานไปทำตลาดและจำหน่ายได้เอง กลุ่มทายาทนี้จะเป็นกลุ่มที่มีการพัฒนาทางด้านความคิดสร้างสรรค์และต่อยอดจากความคิดของคนรุ่นพ่อแม่ ปู่ย่าตายาย ทำให้งานมีความเป็นเอกลักษณ์ และความทันสมัย เชิงพาณิชย์มากขึ้น

ต่อยอดองค์ความรู้

อย่างไรก็ตาม ชิ้นงานของกลุ่มทายาทจะไม่ทิ้งลักษณะอันเป็นเอกลักษณ์เฉพาะแบบดั้งเดิมของไทยเป็นอันขาด ยกตัวอย่างเช่นงานเครื่องถม เราจะเห็นว่างานเครื่องถมดั้งเดิมนั้นส่วนใหญ่เป็นกำไล เครื่องประดับ สร้อยคอ ต่างหู หรือเครื่องใช้ในครัวเรือนต่างๆ เช่น ชัน โตก ฯลฯ พอศิลปะแขนงนี้สืบทอดมาถึงรุ่นทายาทงานเครื่องถมก็ได้รับการพัฒนาต่อยอดเพื่อให้เหมาะสมกับยุคสมัยมากขึ้น ดังจะเห็นได้จากการออกแบบไม่ให้เป็นงานใหญ่นัก

ไม่ใช่เรื่องง่ายในการจะรวบรวมผลงานของครูศิลป์ของแผ่นดิน ครูช่าง และทายาทหัตถศิลป์จำนวนมาก มาอยู่ในที่แห่งเดียวกัน
It is not an easy task collecting such a large quantity of masterpieces in one single place.

และมีกรรมผสมผสานของวัสดุอื่นๆ เช่น เครื่องหนัง หรือเชือกเทียน เพื่อที่จะได้เข้ายุคสมัยและตอบสนองความต้องการของคนรุ่นใหม่มากขึ้น เช่น สร้อยคอ กำไล แหวนวงเล็กๆ สามารถใช้เป็นเครื่องประดับที่ดูใจวัยรุ่น แต่ทุกชิ้นนั้นยังคงรักษากลิ่นอายของศิลปะไทยแท้แบบดั้งเดิมอยู่ เช่น ลายไทยต่างๆ ศิลปินทายาทบางท่านก็ริเริ่มนำไปใช้กับสิ่งของเครื่องใช้ที่ทันสมัย เช่น ทำเป็นกรอบหรือซองใส่โทรศัพท์ แท็บเล็ต ยกตัวอย่างเช่น ครูธานีรินทร์ ชื่นใจ ซึ่งพื้นฐานของศิลปินท่านนี้มาจากการลงรักปิดทอง แต่ปัจจุบันนี้ งานเครื่องรัก และทองคำ กลายเป็นของหายากและมีราคาสูง ครูธานีรินทร์จึงปรับเปลี่ยนวัสดุใหม่ เป็นสี และเขียนลายด้วยสีทองบนเคลสแทน วัสดุของเคลสอาจจะเป็นของหนัง หรือพลาสติกก็ได้ ที่วัยรุ่นสามารถใช้ได้โดยที่ไม่รู้สึกลัวเซย แต่ทั้งนี้ทั้งนั้น ลายทั้งหมดที่เขียนลงไปนั้นก็ยังต้องมีพื้นฐานและกลิ่นอายของศิลปะไทยแบบดั้งเดิม

มีการทำงานเชิดชูครูช่าง และรวบรวมผลงานกันอย่างหนักมาตลอด 3-4 ปี มีชิ้นงานที่พร้อมจะเผยแพร่หลายร้อยหลายพันชิ้น

อีกแนว แต่ไม่อีกกฎเกณฑ์

นอกจากลายดั้งเดิมแล้ว ทั้งครูศิลป์ของแผ่นดิน ครูช่าง และทายาทหัตถศิลป์หลายท่าน ก็ได้มีการประยุกต์ปรับเปลี่ยน พัฒนาต่อยอด ด้วยองค์ความรู้ที่มีอยู่ ให้เกิดลายใหม่ และนำมาเป็นส่วนหนึ่งของชิ้นงาน อย่างไรก็ตาม โดยรวมแล้วเราก็มองเห็นความเป็นลายดั้งเดิมอยู่ ซึ่งถ้าพิจารณาดีๆ จะมีความแตกต่างกันเล็กน้อย เป็นการพัฒนาไปอย่างช้าๆ แต่มั่นคง ยกตัวอย่างเช่น งานเครื่องจักสานก็นำลายจากผ้ามัดหมี่มาใช้สานตะกร้า กลายเป็นลายผ้าไปอยู่บนตะกร้าเสียแล้ว

งานเครื่องเบญจรงค์ ซึ่งแบบดั้งเดิมมักเขียนลายนรสิงห์ หรือ พุ่มข้าวบิณฑ์ ก็นำเอาลายอื่นๆ เช่น ลายกล้วยไม้ และลายตามธรรมชาติ เพิ่มเข้าไปบนเครื่องเบญจรงค์ ปกติเมื่อพูดถึงเบญจรงค์มักจะคิดถึงเครื่องใช้ในบ้านเช่น โถ จาน ชาม แต่การต่อยอดที่ไม่สิ้นสุดนั้น ทำให้มีการนำลายเบญจรงค์ที่งดงาม มาเป็นงานศิลปะบนฝาผนัง โดยการนำลายที่มีอยู่แล้ว มาทำเป็นกระเบื้องติดฝาผนัง ตกแต่งด้วยลายเทพนมตรงกลางทำให้ดูเก๋ไปอีกแบบ

ในขณะเดียวกัน การพัฒนาลายต่างๆ นั้นมีอยู่ในหัตถศิลป์ทุกสาขาอยู่แล้ว เพราะฉะนั้น ลายต่างๆ จะมีเพิ่มมากขึ้นเรื่อยๆ ดังจะเห็นได้จากในนิทรรศการนี้ ซึ่งเจ้าหน้าที่ประจํานิทรรศการเล่าว่า จะนำชิ้นงานมาจัดแสดงเพิ่มขึ้นทุกปี และในที่สุดนิทรรศการนี้จะกลายเป็นพิพิธภัณฑ์ที่คนไทยทุกคนสามารถเข้ามาค้นคว้าหาค้นคว้าความรู้ได้ในทุกช่วงเวลา ตั้งแต่ลายโบราณมาจนถึงลายสมัยใหม่ อยู่ที่ว่า ครูศิลป์ของแผ่นดิน ครูช่าง หรือทายาทหัตถศิลป์ท่านใด จะยังสามารถคงเอกลักษณ์ดั้งเดิมไว้ได้มากที่สุด

กว่าจะมาเป็นครูศิลป์ของแผ่นดิน ครูช่าง และทายาทหัตถศิลป์

เมื่อพูดถึงกฎเกณฑ์ในการคัดเลือกคนที่ ศ.ศ.ป. จะนำมาเชิดชูเกียรติ สำคัญที่สุดคือต้องทำงานนี้มาอย่างต่อเนื่อง ถ้าเป็นครูช่าง ต้องมีการถ่ายทอดวิชาให้คนรุ่นหลัง หรือมีลูกศิษย์ที่สืบต่องานนี้ต่อไปได้ ส่วนทายาทหัตถศิลป์ จะต้องเป็นผู้ที่ทำงานมาอย่างต่อเนื่อง และมีการดำรงกิจการนั้นอยู่ในปัจจุบัน

การจะเป็นทายาทหัตถศิลป์ได้นั้น ไม่มีความจำเป็นจะต้องเกี่ยวข้องกับครูผู้สอนศิลปวิทยากรนั้นๆ โดยการสืบสายเลือดคนผู้นั้นสามารถจะเป็นศิษย์เอก หรือผู้สนใจ และเป็นผู้ที่ครูรับรองว่าได้รับการถ่ายทอดทักษะและวิชาจากครูศิลป์ของแผ่นดิน หรือครูช่างมาอย่างครบถ้วน หรือเป็นผู้ที่สามารถพิสูจน์ได้ว่า ศิลปะแขนงนั้นเขาเรียนรู้มาจากครุท่านใด

เดินชมงานศิลปะไปพอสมควร จึงเกิดความสงสัยว่า ครูศิลป์ของแผ่นดิน ครูช่าง หรือทายาทหัตถศิลป์เหล่านี้ที่ได้รับการเชิดชูเกียรติจาก ศ.ศ.ป. นั้นมาจากไหน ประเทศไทยมีประชากรเกือบ 70 ล้านคน →

→ เขาไปเสาะแสวงหามาจากไหนกัน? ก็ได้รับคำตอบว่า ครูศิลป์ของแผ่นดิน ครูช่าง และทายาทหัตถศิลป์เหล่านี้ ล้วนเป็นสมาชิกของ ศ.ศ.ป. ทั้งสิ้น ศ.ศ.ป. มีเครือข่ายสมาชิก ที่เป็นผู้ผลิตและผู้จำหน่ายศ.ศ.ป. จะมีการประชาสัมพันธ์อย่างต่อเนื่อง เพื่อให้เกิดการรับรู้กับสมาชิก ไปตามเครือข่ายของสำนักงานพาณิชย์ประจำจังหวัดต่างๆ สำนักงานพัฒนาชุมชน สำนักงานวัฒนธรรม เครือข่ายสถาบันการศึกษา ทั่วประเทศ แหล่งเหล่านี้เป็นศูนย์ข้อมูลสำคัญที่ ศ.ศ.ป. ได้เข้าไปค้นหา รวบรวมข้อมูล ถ้าศิลปินหรือช่างฝีมือท่านใดมีคุณสมบัติอยู่ในเกณฑ์ที่ ศ.ศ.ป. กำหนดไว้ โดยได้รับความร่วมมือจากผู้เชี่ยวชาญกรมศิลปากร มหาวิทยาลัยศิลปากร มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีรัตนโกสินทร์ (เพาะช่าง) ให้เกียรติมาเป็นกรรมการคัดสรร หลังจากนั้น ศิลปินหรือช่างฝีมือเหล่านี้จะได้รับการเสนอชื่อจากเครือข่ายของ ศ.ศ.ป. ดังกล่าว

ครูศิลป์ของแผ่นดิน ครูช่าง และทายาทหัตถศิลป์ทั้งหลาย ได้มอบชิ้นงานมาไว้จัดแสดงอย่างน้อยคนละ 1 ชิ้น งานของครูศิลป์ของแผ่นดิน ที่จัดแสดงอยู่ด้านปีกซ้ายของนิทรรศการมีไว้เพื่ออ้างอิงงานดั้งเดิม ถ้ามีการต่อยอดจากงานดั้งเดิมอย่างไรในประเภทของครูช่าง และทายาทหัตถศิลป์ ที่มีการต่อยอดปรับปรุง และพัฒนารูปแบบสีสันทัน และลาย จะจัดแสดงไว้ตรงส่วนกลางของพื้นที่นิทรรศการ เราก็สามารถย้อนกลับไปได้ว่างานดั้งเดิมจริงๆ นั้นเป็นอย่างไร มีพัฒนาการอย่างไร

หลักของ ศ.ศ.ป. ก็คือ ส่งเสริม สนับสนุน และเผยแพร่งานหัตถกรรมฝีมือคนไทย ให้ผงาดในสายตาชาวไทย ตลอดจนชาวโลก นำสนับสนุนมัยละ

หอเกียรติยศในอนาคต

วันนี้ ศ.ศ.ป. ทำนิทรรศการนี้เป็นปีแรก หลังจากที่มีการทำงานเชิดชูครูช่าง และรวบรวมผลงานกันอย่างหนักมาตลอด 3-4 ปี มีชิ้นงานที่พร้อมจะเผยแพร่หลายร้อยหลายพันชิ้น เพราะฉะนั้นนิทรรศการนี้อาจจะมีการหมุนเวียน อาจจะมีการเปลี่ยนแปลง หน้าตา รูปแบบการนำเสนอไปเรื่อยๆ แต่ชื่อ Hall of Fame หรือ หอเกียรติยศนี้ จะยังอยู่ตลอดไปเพราะว่าภารกิจหลักของ ศ.ศ.ป. ก็คืองานเชิดชูครูศิลป์ของแผ่นดิน ครูช่าง และทายาทหัตถศิลป์ไทยไปตลอด เพราะฉะนั้น ศ.ศ.ป. อาจจะต้องจัดพื้นที่ใหม่ ที่มีรูปแบบต่างไปจากที่เห็น

ถ้านิทรรศการนี้เกิดการเปลี่ยนแปลงขึ้นเมื่อใด ก็จะเป็นการเปลี่ยนแปลงไม่มาก แต่จะปรับเพื่อที่จะให้มีพื้นที่สำหรับโชว์ชิ้นงานของครูช่างหัตถศิลป์อีกสัก 10 ชิ้น และอีก 10 ชิ้นจากทายาทหัตถศิลป์ เมื่อชิ้นงานที่นำมาจัดแสดงมีจำนวนมากขึ้นเรื่อยๆ และอาจจะทำเป็นนิทรรศการพิเศษประจำเดือนหรือประจำไตรมาสเพิ่มขึ้นมา สลับสับเปลี่ยนหมุนเวียนกันไปตามประเภทของชิ้นงาน เช่น งานผ้า งานจักสาน เครื่องเงิน เครื่องทอง ฯลฯ

ศ.ศ.ป. มีเป้าหมายว่าจะเป็องค์กรที่คนทั่วไปรู้จักในฐานะผู้เก็บรวบรวมองค์ความรู้ทางด้านหัตถศิลป์ไทยอันทรงคุณค่าไว้ได้ และเป็นสถาบันแห่งการให้ตลอดไป

นิทรรศการเปิดตัว

ผมยินดี “ไอ้จุด” เครื่องปั้นดินเผาสีทอง ผลงานของอาจารย์วศินบุรี สุพานิชวรภาชน์ อยู่นานพอสมควร จนตกใจเมื่อน้องเจ้าหน้าที่พูดขึ้นมาว่า “ขอบชิ้นไหน อยากได้ชิ้นไหน ศ.ศ.ป. จะมีหน้าที่ติดต่อครูศิลป์ของแผ่นดิน ครูช่าง และทายาทหัตถศิลป์เจ้าของผลงานให้ เรายินดีที่จะพาไปพบครู แนะนำให้รู้จัก แต่ในเรื่องของรายละเอียดปลีกย่อยต่างๆ ในการซื้อขาย ขึ้นอยู่กับผู้ทำว่าจะสามารถทำได้หรือไม่ อย่างไร มีช่างฝีมือที่จะทำผลงานชิ้นนั้นให้ได้ในช่วงเวลาที่ตกลงกันไว้หรือไม่ ไซ้ระยะเวลาในการทำเท่าไร มีชิ้นงานที่พร้อมจะส่งหรือขายให้ได้ในตอนนั้นหรือไม่ ราคาเท่าไร อันนี้ผู้ซื้อกับครูต้องเจรจายละเอียดกันเองครับ!”

การทำแบบนี้ ผมถามว่า ศ.ศ.ป. ได้อะไร? คุณเจ้าหน้าที่ตอบว่า ศ.ศ.ป. ได้ในเรื่องของการได้เผยแพร่ ส่งเสริม เพื่อที่จะให้หัตถศิลป์ไทยได้รับการเผยแพร่ออกไปสู่คนอีกหลายๆ กลุ่ม อันนี้เป็นหน้าที่

ส่วนงานของครูช่าง ในปีหน้า ศ.ศ.ป. กำลังจะจัดทำเป็น Individual Showcase หรือทำตลาดเป็นรายบุคคล หรือรายกลุ่ม เลือกลงงานของครูช่างมาจัดแสดงเพื่อให้เป็นที่รู้จัก เมื่อสิ้นสุดช่วงเวลาก็จะนำผลงานไปจัดจำหน่ายในห้องจำหน่ายสินค้าบนชั้น 1 ของอาคารแห่งนี้ เป็นการโฆษณาขายสินค้าในอีกรูปแบบหนึ่ง จะเห็นได้ว่าในนิทรรศการที่ ศ.ศ.ป. จัดนี้ จะเป็นภาพผลงานของครูช่าง เป็นส่วนใหญ่เพราะว่าชิ้นงานมีจำนวนมากจนไม่สามารถจะนำมาวางโชว์ได้ทั้งหมด

ปลูกต้นไม้ให้เติบโต ปลูกความรู้ให้เติบโต

ณ วันนี้มีครูศิลป์ของแผ่นดิน 46 ท่าน และครูช่าง 160 ท่าน ส่วนโครงการที่เพิ่งทำในปีนี้เป็นเชิดชูทายาทหัตถศิลป์ ซึ่งมี 20 ท่าน ในอีกห้าปี หรือสิบปีข้างหน้า ศ.ศ.ป. ก็จะเก็บรวบรวมองค์ความรู้ และชิ้นงานเอาไว้อ้างอิงได้เป็นจำนวนมาก ศ.ศ.ป. มีเป้าหมาย

ณ ที่แห่งนี้เราได้เห็นพัฒนาการของการสร้างสรรค์งานหัตถศิลป์ไทย ที่ได้มีการปรับให้เข้ากับยุคสมัย โดยทายาทหัตถศิลป์
 Here, we see the gradual adjustment of Thai handicrafts over time from the hands of handicraft descendants.

ว่าจะเป็นเรื่องที่คนทั่วไปรู้จักในฐานะผู้เก็บรวบรวมองค์ความรู้ทางด้านหัตถศิลป์ไทยอันทรงคุณค่าไว้ได้ และเป็นสถาบันแห่งการให้ตลอดไป

งานศิลปะเป็นภาษาสากลไม่ว่าคนชาติไหนมาดูงานศิลป์ไม่จำเป็นต้องมีคำพูดหรือคำอธิบายอะไรก็สามารถเข้าใจสิ่งที่ศิลปินต้องการจะถ่ายทอดออกมาได้ ศิลปะไม่มีคำว่าพรมแดนดังนั้นกิจกรรมศิลปินสัญจรจึงเป็นเหมือนการนำศิลปะ มาเป็นตัวสร้างความสัมพันธ์ระหว่างประเทศอีกทางหนึ่งด้วย

ณ วันนี้ หอเกียรติยศยังคงรอคอยทุกคนที่พร้อมเปิดรับสิ่งใหม่ๆ ที่ตลาดหลักยังมีให้เห็นได้น้อยมาก หากผู้เข้าชมคนใดได้มาเห็น และได้ซาบซึ้งกับศิลปหัตถกรรม ที่เป็นเครื่องบ่งชี้ถึงความเจริญทางด้านศิลปวัตถุและอารยธรรมของไทย บางคนได้เห็นแล้วเกิดความรู้สึกอยากเรียนรู้อยากสืบทอด ครูศิลป์ของแผ่นดิน ครูช่างแต่ละคนก็ยินดี ครูแต่ละท่าน เกือบทุกคน จะพูดทั้งทำยไว้ตลอดว่า “ถ้าใครสนใจมาเรียน ครูสอนให้ฟรี ไม่คิดเงินสักบาท แต่ขอให้

ตั้งใจแล้วทำอย่างจริงจัง ครูเต็มใจสอนให้อย่างเต็มที่”

ผมเดินออกมาจากหอเกียรติยศด้วยความรู้สึกขอบคุณครูศิลป์ของแผ่นดิน ครูช่าง ทายาทหัตถศิลป์ไทย และศูนย์ส่งเสริมศิลปาชีพระหว่างประเทศ (องค์การมหาชน) ที่ไม่เพียงแต่ให้ความรู้เรื่องหลักการและการพัฒนาของวงการหัตถศิลป์ไทย ที่สืบต่อภูมิปัญญาโบราณของงานศิลปะอันล้ำค่าผ่านชิ้นงานสวยๆ แต่ยังให้ความรู้สึกที่ประเทศไทยยังมีอะไรที่น่าศึกษา น่าค้นหา น่าเรียนรู้ อีกมากมาย และยังมียานศิลปะราคาสมเหตุสมผล ผลงานจากสองมือมนุษย์ธรรมดา ที่บรรจงประดิษฐ์สิ่งที่ทำให้โลกได้รู้ซึ่งถึงความงามล้ำค่าที่เกิดจากความรักในศิลปะ ความเอาใจใส่และความพยายาม ของสองมือมนุษย์ธรรมดาๆ

อย่างไรก็ตาม ที่เพียรพยายามเล่ามาทั้งหมดนี้ ก็เพื่อให้อ่านผู้่านทั้งหลาย หาโอกาสไปเยี่ยมชมด้วยตัวเองในวันว่าง ด้วยระยะเวลาที่ใช้เวลาไม่ถึง 10 นาทีจากทางลงทางด่วนบางปะอิน คงจะไม่ต้องตัดสินใจกันนานใช่ไหมครับ? 🍵

alland

The Master
of Thailand

Trip to SACICT: Pride of the Nation

Story Pokpong Wongkaeo   Photos Varis Kusujarit

If a picture paints a thousand words,
Will a touch trigger volumes?
Or like a blossom at first blush,
Leave a shouting silence in the room?

On the promise that I would be experiencing, both visually and sensate, “a rarity not easily found, even in museums”; I agreed to accompany the editorial team from SACICT Living Thai on a brief excursion to the countryside. We set off at the crack of dawn from the heart of Bangkok, where it seems every day more buildings scrape the sky for a glimpse of any view at all.

A few minutes along the northbound Bang Pa-In expressway, and the soft rays of the sun begin

alighting upon the greenery, creating a scene so charming my eyes can scarcely behold and I must blink away the blur of a tear or two. To think that such beauty exists so close to the capital B. The mind boggles.

The sun is up as we arrive in a vast compound lined with impressive buildings of the SUPPORT Arts and Crafts International Centre of Thailand (Public Organization), or SACICT – a complex that sits plush in the lush lap of nature. →

A rarity not easily found, even in museums

→ On the second floor of the main building I find myself at the entrance to the Hall of Fame. It isn't actually a hall in the physical sense, but an area of the vast building allocated for the purpose. My tour leader fills the gaps in my knowledge: the Hall of Fame is dedicated to the works of three groups of people – the master artisans, the master craftsmen, and the craftsmanship descendants. The Hall of Fame is in the form of a permanent exhibition-museum, erected as a testament to the Kingdom's accomplished artisans, whose creations have made an impact on the country's preservation and development of handicrafts.

Viewed from the exterior, the exhibition is divided into three main zones. The left wing is dedicated to the master artisans, the middle hall to the master craftsmen, and the right wing to the craftsmanship descendants. The exhibition is free and open to all visitors from morning till evening, except on Mondays.

As I step within, I sense a calming simplicity in design. White partitions reflect the bright light, permitting me to peruse, with progressive pleasure, the minutest details of a handiwork; and lo! delight turns to awe upon realising that, once upon a time, such items were made primarily to serve specific purposes and functions; the artistic brilliance of its crafting was like an afterthought, a bonus, an added happiness and appreciation. How appropriate that this brings to mind the Earl of Chesterfield, who in 1746 told his son: "Whatever is worth doing at all, is worth doing well."

Also, the ample space allowed between each item on display gives a visitor fair room to admire the products, which come with cards printed with the necessary information about them in both Thai and English. Chaperoning me are two very nice ladies from the staff, acting as my guides.

The first thing you espy is the elephant in the room, quite literally, in the form of a lovingly carved wood sculpture by Khru Kham-ai Dejuangta. The size of it quickens the senses. Almost as large as a real pachyderm, the contours of the wooden creature's trunk slant and curl so realistically that one wonders, does the thing come alive at night, like in the movies?

Much too soon, methinks, we find ourselves in the "Master Artisan" zone. The master artisans are people who have been continuing the original, sophisticated craft in

The artistic brilliance of its crafting was like an afterthought, a bonus, an added happiness and appreciation.

the fashion of their ancestors for so long that their skills and experiences are considered difficult to find. Some of the works exhibited in this zone include metalware, silverware, nielloware, lacquerware, carved wood, paper art, plaster sculptures, woven brass, stone-polished gold, Khon masks, Talung shadow puppets, and grand shadow puppets.

Not only was every item on display so absolutely exquisite, but the manner in which they were presented – the drape of fabric, the slightly angled spotlight, mystique here, divulgence there – added so much to the atmosphere. Oh, how I drank it all in, the entire intoxicating scene, with nary a burp nor blink. There is so much to admire – you really need to be here, dear reader; drop everything and hurry over at first chance, do!

Already wide like an owl's, my eyes pan the scene – "O Rama! Such beauty" – before fixing upon a set of bright, gold-coloured brass baskets woven by Khru Wanit Dharmaprateep. These pieces of neatly threaded baskets must, in my humble opinion, have cost the artist numerous hours of hard work and patience. Imagine weaving a bunch of brass threads together into the shape of a miniature basket. Believe me when I say that even in this day and age, there is no technology or modern machinery that can work this degree of magic. The artisan must have gone through an ordeal, enduring the pain inflicted by the sharp, thin brass threads as he pulled and tweaked them into even a single curve of the basket I am now admiring. →

ผลงานหัตถศิลป์แต่ละชิ้นที่อยู่ในหอเกียรติยศล้วนสร้างสรรค์ขึ้นด้วยใจ กว่าที่จะออกมา
อย่างที่เห็น ได้ผ่านกระบวนการมากมาย รวมทั้งใช้ภูมิปัญญาที่ถ่ายทอดมาจากรุ่นสู่รุ่น

The masterpieces exhibited in the Hall of Fame are made from the heart.
Each step has to go through serious procedure and sophisticated
wisdom passed on from generation to generation.

Who owns these pieces of adorable workmanship?

Thailand is enriched by a great deal of artistic work in many fields. Thai communities in all parts of the country are known for their skill in some form of artistry or other, a skill that has been mastered and passed down from generation to generation, often reaching a degree of sophistication that simply astounds. The terms master artisan, master craftsmen and craftsmanship descendant, are thus titles loosely coined by SACICT, simply to distinguish the slight differences between the three groups of people who, in their respective fields, are all undoubted experts.

SACICT defines “**Master Artisan**” as a conservative artisan whose works follow the original style, preventing such knowledge from fading away with time and ignorance; a “**Master Craftsmen**” is an equally conservative artisan who inherited the craft either from his or her ancestors or teachers. More importantly, a true master craftsmen must “have the heart to pass on the wisdom and skills to the succeeding generation.” At the same time, the craftwork created by him or her must be at least partially developed in terms of new material, colour scheme and more up-to-date production technology, though still in keeping with original patterns and traditional motifs, even down to the method of creation.

Elevated as a novelty, the “**Craftsmanship Descendants**” portion of the exhibition is slightly raised from the rest of the platform. Having developed the skills and inherited the craft from teachers, a Craftsmanship descendant tends to seek new raw materials as a substitute for outdated, obsolete or out-of-fashion materials. The use of technology in the production process and robust marketing approaches are also qualities detected in a craftsmanship descendant.

Knowledge on Another Level

However, the work of craftsmanship descendants will not veer off the track but remain within the boundaries of classical Thai artistry. We see, in general, that most nielloware is in the form of jewellery – bracelets, necklaces, earrings – or household items such as bowls and trays. When the making of nielloware has been transferred to the hands of a craftsmanship descendant, he or she tends to recalibrate the craft so as to meet and answer the tide of modernity. Nielloware in its new model could possibly be matched

ตัวอย่างผลงานในหอเกียรติยศที่ร่วมรวยด้วยเทคนิคและเรื่องราวของมรดกแห่งวัฒนธรรมไทย
Examples of masterpieces on display, each enriched with techniques and stories about Thai heritage.

with leatherware or hand-knit rope, or even used in a set of new forms, such as modern necklaces, bracelets, and tiny rings that are trendier.

Craftsmanship descendants are expected to be like Khru Tanin Chuenjai, for example, who has taken traditional craft to a whole new level by making cases or coverings for PC tablets and mobile phones; and switching from the traditional use of Calotropis weed sap and gold, to modern paints. The main material can either be leather or plastic, so as not to look old-fashioned. Nevertheless, the patterns painted onto the material will still remain within the boundaries of Thai classical art.

Escalating, Not Breaching

Apart from the original patterns with traditional wisdom, master artisans, master craftsmen and craftsmanship descendants have all been working on improvements and adjustments. However, the overall visual aspects are still

หอเกียรติยศทำหน้าที่ในการถ่ายทอดความรู้และส่งต่อแรงบันดาลใจให้คนรุ่นหลังได้อย่างเต็มภาคภูมิ
 The Hall of Fame perfectly fulfils the duty of educating and inspiring the younger generation.

seen as being closest as possible to the original, with minuscule differences here and there – a slow but steady improvement, as it were. One example of this is when a pattern is decoded from a piece of Mudmee silk and recast on a woven basket.

Another example is the pentacolor Benjarong porcelain, whose original patterns include Norasingha and Phum Khao Bindh. Today's Benjarong may even feature new, subtle patterns inspired by nature, e.g. orchids. When we think of Benjarong, our mind's eye usually pictures jars, plates and bowls. But today's knowledge top-up can transform Benjarong into wall art in the form of ceramic tiles, patterned identically to the original in tradition; though by adding the figure of a deva or angel with hands clasped, create a novelty out of the traditional and benefiting commercialisation as well.

Meanwhile, the development of patterns is an application employed in every field of handicraft. For this reason, the patterns are now growing in number all the time, as seen

from the display. My pretty guides inform me that more and more pieces of work are being produced as the days pass. Eventually, this exhibition will act like a giant vault of knowledge wherein all may enter with hope and learn about the timelines and histories pertinent to each field of handicraft. Meanwhile, it remains the job of each master artisan, master craftsman and craftsmanship descendant, to produce new work with newer improvements, based on the traditional and original traits of what we now refer to as Thai-ness.

Craftsmanship Descendants: The Path to Glory

Being a handicraft descendant has nothing to do with sanguine bonds, blood ties or familial relations. One could be a top disciple or simply someone with a keen and abiding interest in the teacher's artistic skills.

As my guides elucidate, the most important criteria SACICT uses in its selection process for admittance to →

→ any of the three distinctions, is: for the master artisan, one must have been doing the handicraft work continuously for a long period of time; for the master craftsman, one must have the heart to transfer the skills and knowledge to later generations; for the craftsmanship descendant, one must not only be well-versed and conversant with the skills required, but must actively be involved in the making of handicrafts. And I wonder, how does SACICT manage to find and keep committed artists of such high calibre? Going about interviewing candidates from our nearly 70 million population would seem not only an impossible prospect but a ridiculous proposition too. My guides explain that the organization learns about these artisans from a complex network of members – via provincial offices of commerce, provincial offices of the community development department, the offices of cultural affairs and, most importantly, the wide network of educational institutions. This intricate web of members' network constitutes a large chunk of the real-time archive which SACICT closely monitors and gathers information about. If there is an artisan whose qualities SACICT considers desirable, it will begin a selection process with the help of experts loaned from Silpakorn University's Department of Fine Arts, and the Rajamangala University of Technology Rattanakosin (Poh Chang College).

Every person honoured in the Hall of Fame is obliged to "present" an example of one piece of finished work. The original pieces of work shown in the left wing of the exhibition area are for reference, I am told. The middle area of the exhibition shows another level of improvement to the original work, with traceable movements of change recorded in the background.

Catalogue Exhibition

I stand contemplating "Ai Jud", a decorative, gold-coloured piece of pottery by Ajarn Wasinburi Suphanichvoraphaj, for an unknown length of time, till the voice of one guide snatches me back to reality. "If you want to own any of these works, it is SACICT's duty to make contact for a client like you. A successful sale depends on whether or not the artisan can fulfil a client's request. SACICT does not get involved with sobering details such as price and other delicate matters that are best left for the buyer and seller to negotiate themselves."

SACICT has so far honoured altogether 46 master artisans, 160 master craftsmen and 20 craftsmanship descendants.

What does SACICT hope to get from all these burdensome clauses and considerations? The answer shocks me a little. My guides say SACICT's main objectives are to publicise, render assistance, and support the transfer of knowledge and sales of handicraft products, so that they move into the hands of people from different groups – both in Thailand and abroad.

So I don't see how I could possibly walk away empty-handed.

Hall of Fame and Its Future

This exhibition is still at a very tender age, being just a year old. After a complete compilation of information for the whole allotted duration of 3 to 4 years, there will be hundreds of pieces to show off. As a result, the exhibition may in the future undergo changes in style and format of presentation. But the name stays. The Hall of Fame will still be here, as SACICT's main mission is to support and honour these three groups of artisans for an eternity if need be. "And in the future, should the exhibition begin to seem claustrophobic, due to the larger number of pieces up on display, we may have to resort to rotating exhibitions – putting on display an exclusive type or collection of artwork on display, such as fabrics, basketry, goldsmithy, silverware, etc, perhaps on monthly or quarterly rotations. The changes mentioned, according to my guides, will only be minimal, with small adjustments in blocking and spacing to accommodate additional pieces of work of maybe 10 or 20 pieces.

As for the foreseeable future, say, next year, SACICT plans to host an "Individual Showcase" type of exhibition, or a personalised marketing approach to boost awareness of any particular, honoured artisans so as to promote sales of artistic merchandise. The main reason why SACICT must from time to time alter the form and presentation of exhibitions at its Bang Sai headquarters, is because of limited available space.

ผู้ที่ได้มาเยือนสักครั้งล้วนต้องบอกถึงความอึ้งอัมมใจที่ได้มาสำรวจหอเกียรติยศแห่งนี้
Visitors to the Hall of Fame will certainly pass along word of the delightful moment.

Let the Knowledge Grow

SACICT has so far honoured altogether 46 master artisans, 160 master craftsmen and 20 craftsmanship descendants. In 5 or 10 years, the wisdom and knowledge available for us members of the general public, will likely have expanded exponentially. The organization has a goal to become Thailand's largest benevolent information provider on Thai art and handicrafts in the future.

Art is a universal tool that brooks no language barrier. There is no need to understand the meaning of any word uttered in any language, to be able to understand this universal language of the world. Art has no boundary. Therefore, this exhibition is like a journey of art, a diplomatic mission for the entire universe.

The Hall of Fame beckons anyone whose mind remains open to new things in life. Some day you might walk into this exhibition and appreciate the work of art that makes our world go around, the art that nurtures the lifeline of the Thai civilization. And if, one day you should decide that you want to know more, want to own what you see, want to be able

to do what these honoured artisans have made for us to see and admire, then that is the day you will hear a chorus of honoured artists repeat in unison: "If you want to learn, we can teach you, even for free. We won't charge a single satang. But you need to be serious about it. If you can bring just this one thing – earnestness – to the table, we will be more than willing to impart all that we know to you."

I walk out with a feeling of deep gratitude towards our master artisans, master craftsmen, craftsmanship descendants, and to the SUPPORT Arts and Crafts International Centre of Thailand, for the freely given knowledge about Thailand's world of handicrafts. This trip has certainly opened my eyes to the fact that my country still has so much for me to discover and learn – a love of art, the enduring patience, and the whole-hearted passion that can inspire two ordinary hands to accomplish such extraordinary feats of artistic creativity.

SACICT awaits your arrival. With a travel time of less than 10 minutes from the north end of the Bang Pa-In expressway, I'm sure it won't take you long to make up your mind. 📍

ครุบุญชู ภิญโญ

ผู้นุรักษ์เครื่องสีข้าวไม้ไผ่แห่งพนมทวน

เรียบเรียงจาก ข้อมูลของ ศ.ศ.ป.

“ข้าว” คืออาหารหลักที่หล่อเลี้ยงชีวิตของคนไทยมาช้านาน อีกทั้งยังเกี่ยวข้องกับวิถีชีวิตและวัฒนธรรมท้องถิ่นของคนไทยอย่างแนบแน่น สะท้อนผ่านประเพณี วิถีความเชื่อ และเครื่องใช้ไม้สอยในครัวเรือนหลากหลาย หนึ่งในนั้นคือ เครื่องสีข้าวโบราณแบบมือหมุน ซึ่งปัจจุบันนี้แทบไม่มีหลงเหลือให้เห็นอีกแล้ว

ห่างจากกรุงเทพฯ ไป 133 กิโลเมตร เป็นที่ตั้งของหมู่บ้านดอนมะขาม ตำบลดอนตาเพชร อำเภอพนมทวน จังหวัดกาญจนบุรี และสถานที่แห่งนี้...คือถิ่นพำนักของช่างหัตถศิลป์วัยใกล้ 80 ปี “**ครุบุญชู ภิญโญ**” ผู้ยังคงสืบสานงานหัตถกรรมจักสานโบราณอย่าง “**เครื่องสีข้าวไม้ไผ่แบบมือหมุน**” ไว้ให้คนรุ่นหลังได้เรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นแขนงนี้ที่กำลังจะสูญหายไป

ครุบุญชูเกิดและเติบโตมาที่บ้านดอนมะขามแห่งนี้ ครุบุญชูจึงคุ้นเคยกับภาพที่คนในท้องถิ่นแทบทุกบ้าน ต่างทำเครื่องสีข้าวไว้ใช้สีข้าวสำหรับบริโภคในครัวเรือน ซึ่งเป็นวิถีชีวิตที่เรียบง่าย กินอยู่แบบพึ่งพาตนเองมาตั้งแต่ครั้งปู่ย่าตายาย →

เมื่อก่อนยังไม่มีโรงสีข้าวเหมือนทุกวันนี้
ชาวบ้านจะทำเครื่องสีข้าวไว้สีข้าวเปลือกหุงหากินกันเอง

→ “เมื่อก่อนยังไม่มียังมีโรงสีข้าวเหมือนทุกวันนี้ ชาวบ้านจะทำเครื่องสีข้าวไว้สีข้าวเปลือกหุงหากินกันเอง ผมจึงไปสังเกตดูว่าเขาทำกันอย่างไร อาศัยวิธีครุฑทักลักจำ แล้วมาลองทำเอง และเริ่มทำเครื่องสีข้าวไม้ไผ่มาตั้งแต่อายุ 25 ปี” ครูบุญชูเล่าด้วยใบหน้าแจ่มใส ยามย้อนเล่าถึงที่มาในการทำเครื่องสีข้าวโบราณให้เราฟัง

จากการสังเกตเครื่องสีข้าวของเพื่อนบ้าน ครูบุญชูค่อยๆ เรียนรู้ แล้วนำมาทดลองค้นคว้าพัฒนาด้วยตนเองด้วยความวิริยะอุตสาหะ จนกระทั่งสามารถผลิตเครื่องสีข้าวไม้ไผ่ได้สำเร็จ ซึ่งครูบุญชูอธิบายถึงวิธีทำให้ฟังว่า

“เริ่มจากเตรียมไม้เนื้อแข็งสำหรับทำเครื่องสีข้าว 2 ส่วน ได้แก่ ลูกสับนและลูกสีล่าง รวมทั้งส่วนประกอบที่สำคัญอื่นๆ อย่างมีือสีหรือคั้นโยก แกนสำหรับหมุน ไม้คาน รวมทั้งทำซีฟั้นสำหรับสีข้าว จากนั้นจึงทำลูกสับน หรือท่อนพันบน โดยนำไม้ไผ่เสียบเป็นปลอกใส่ให้ตั้งประมาณ 7 ปลอก แล้วเอาตอกสานให้แน่น เสร็จแล้วเอาดินใส่ให้เต็ม อัดให้แน่น จนดินลงไปอยู่ข้างล่างติดพื้นดิน ดินด้านบนเรียกว่าดินปลวก ซึ่งได้จากดินจอมปลวกผสมน้ำตาลทรายแดง และเกลือเพื่อทำให้ดินเหนียวขึ้น หลังจากนั้นนำแผ่นไม้ 4 ชั้นมาทำบังดินสำหรับใส่ไม้ที่จะเป็นแกนโยก ด้านล่าง แบ่งเป็นซี่ๆ 8 ซี่ หรือ 8 ส่วน โดยตอกไม้ลงไป เมื่อตอกเสร็จ ขุดดินส่วนเกินออกให้เรียบร้อย

ต่อมาเป็นการทำลูกสีล่าง หรือท่อนพันล่าง ลักษณะเป็นไม้รูปทรงกระบอกมีความสูง 50 เซนติเมตร เพื่อเป็นฐาน โดยวางไม้เนื้อแข็งเป็นรูปกากบาท จากนั้นลงมือวัดขนาดลูกสีล่างและเจาะลิ้น 4 อัน สำหรับใส่เดือยสอดไว้สำหรับโยกให้หมุนไปโดยรอบ แล้วจึงทำกระบะสี ซึ่งสานด้วยไม้ไผ่ สำหรับรองรับข้าวที่สีแล้ว เจาะรูให้ไหลลงมาที่กระบุงหรือถังรองรับตรงกลางของท่อนพันล่าง

ส่วนใหญ่กระบะสีจะใช้เวลาทำถึง 1 วัน เสร็จแล้วจึงทำตอกสานเป็นลาย

เมื่อสานกระบะสีเสร็จแล้ว ขั้นตอนต่อมาคือ การเคลือบ หรือ ยากรบะ โดยใช้ดินปลวกเอามาทุบ ใส่ตะแกรง ร่อนให้ละเอียด แล้วผสมเกลือและน้ำตาล เพราะจะทำให้ตอกยึดติดกันได้แน่น เพราะมีความเหนียว บางครั้งใช้กากกับซีลื้อยหรือรำ สมัยก่อนใช้ซีวัว ซึ่งครูบุญชูเผยเคล็ดลับว่า การเคลือบจะกันไม่ให้เมล็ดข้าวไหลหล่นลงมาเวลาสี ก่อนจะปิดท้ายด้วยการประกอบชิ้นส่วนเข้าด้วยกัน โดยเอากระบะไปสวมในแกนที่มีมีือสีหรือคั้นโยก

นอกจากเป็นผลงานจากภูมิปัญญาไทยในการใช้วัสดุดิบที่สามารถหาได้ภายในท้องถิ่นและจากธรรมชาติ เช่น ไม้ไผ่สีสุก ดินจอมปลวกผสมด้วยน้ำเกลือและน้ำตาลเพื่อให้ดินรัดแน่นแล้ว ขั้นตอนการทำเครื่องสีข้าวไม้ไผ่ยังสะท้อนถึงฝีมืออันประณีต และกลไกที่เชื่อมประสานกัน เมื่อเทข้าวเปลือกลงไปภายในท่อนพันบน เวลาสี ข้าวเปลือกจะไหลลงไประหว่างท่อนพันบนและท่อนพันล่างซึ่งขบกันอยู่ และจะเสียดสีเปลือกข้าวให้แตกออกจากเมล็ด ทำให้ได้ข้าวกลิ้งที่ไม่ขัดขาวและมีประโยชน์ต่อสุขภาพ

เครื่องสีข้าวไม้ไผ่ที่เคยจำหน่ายราคา 400-500 บาทในอดีต ปัจจุบันนี้ ได้กลายเป็นงานหัตถศิลป์ที่ทรงคุณค่า แม้วัตถุประสงค์ที่ใช้งานจะเปลี่ยนจากเครื่องมือในการสีข้าว กลายมาเป็นของประดับที่นิยมในการตกแต่งบ้าน โรงแรม และรีสอร์ทแทน ส่งผลให้ครูบุญชูมีรายได้จากการสั่งผลิตอย่างสม่ำเสมอ และสร้างมูลค่าเพิ่มทำให้เครื่องสีข้าวไม้ไผ่แบบโบราณมีราคาสูงถึงกว่า 4,000 บาท นอกจากนี้ ครูบุญชูได้พยายามพัฒนาผลิตภัณฑ์เพื่อช่วยลดภาระในการเคลื่อนย้ายเครื่องสีข้าว ซึ่งมีน้ำหนักมาก ต้องใช้คนอย่างน้อย 4 คนยก โดยการทำล้อไว้ที่ฐานของเครื่องสีข้าวเพื่อใช้ลากไปใช้งานในที่ต่างๆ

เครื่องสีข้าวโบราณ สะท้อนวิถีชีวิตแบบไทยที่ผูกพันอยู่กับข้าวมาช้านาน

Ancient bamboo rice miller – a reflection of the old Siam and rice in its inseparable relationship.

ปัจจุบันเครื่องสีข้าวโบราณแบบนี้หาชมได้ยาก ผู้ผลิตเองก็มีน้อย
Nowadays, these ancient millers and their producers are a rarity.

ภูมิปัญญานี้กำลังจะสูญหายไปจากสังคมไทย
เนื่องจากไม่มีคนสนใจที่จะเรียนรู้ คนที่ทำได้
ก็ล้มหายตายจากไปเรื่อยๆ ความรู้เรื่อง
การทำเครื่องสีข้าวไม้ไผ่ครูไม่เคยหวง
อยากให้กับทุกคน

จากการยึดมั่นทำงานหัตถกรรมแขนงนี้มาตลอดระยะเวลา 50 ปี
ด้วยประสบการณ์ และองค์ความรู้ความชำนาญดังกล่าว ส่งผลให้
ครูบุญชูได้รับการเชิดชูเกียรติเป็น “ครูศิลป์ของแผ่นดิน” ประจำปี 2557
จากศูนย์ศิลปาชีพระหว่างประเทศ (องค์การมหาชน) หรือ ศ.ศ.ป.
ปัจจุบันแทบไม่มีใครสนใจเรียนรู้การทำเครื่องสีข้าวไม้ไผ่แล้ว เพราะ
ไม่เห็นความจำเป็น อย่างไรก็ตาม ใ้ครูบุญชูบอกว่าครูมีความยินดีสอนให้
หากมีผู้สนใจจะมาเรียนรู้ เพราะต้องการให้ภูมิปัญญานี้ได้ดำรง
อยู่สืบทอดต่อไป

“ภูมิปัญญานี้กำลังจะสูญหายไปจากสังคมไทย เนื่องจากไม่มี
คนสนใจที่จะเรียนรู้ คนที่ทำได้ล้มหายตายจากไปเรื่อยๆ ความรู้เรื่อง
การทำเครื่องสีข้าวไม้ไผ่ครูไม่เคยหวง อยากให้ทุกคน รวมทั้ง
ลูกหลานที่เป็นคนรุ่นใหม่ ให้ร่วมกันอนุรักษ์ภูมิปัญญานี้เอาไว้ เพราะ
การสีข้าวเอง นอกจากจะได้ข้าวกล้องที่มีประโยชน์ต่อร่างกายไว้
กินแล้ว ของเหลือจากการสีข้าว เช่น ร้าข้าว ปลายข้าว ยังเอา
ไปขายและใช้ประโยชน์อื่นๆ ได้อีกด้วย” ครูบุญชูกล่าวทิ้งท้ายอย่าง
มุ่งมั่น

จากเมล็ดข้าวเล็กๆ กลายมาเป็นเมล็ดพันธุ์แห่งภูมิปัญญาที่
แตกกิ่งก้านสาขาขององค์ความรู้ และจะยังคงงอกงามอยู่คู่ผืนแผ่นดิน
ต่อไปในอนาคต... トラบเท่าที่จิตวิญญาณแห่งครูศิลป์ของแผ่นดิน
เช่นครูบุญชูยังคงอยู่ 🌱

ครูบุญชู ภิญโญ ครูศิลป์ของแผ่นดิน ปี 2557 กับเครื่องสีข้าวไม้ไผ่แห่งพนมทวน
Khru Chumnong Glubthong, Master Artisan of Thailand 2014 with a rice husker of Phanom Thuan.

Khru Boonchu Pinyo: There's Art in Separating Chaff

Excerpted from SACICT's document

Rice has been the staple food for as long as anyone can remember. It is seamlessly interwoven with the culture, traditions and the livelihood of all people in this golden land. It is also reflected in some of our houseware. SACICT Living Thai invites you down memory lane for a look at the “Bamboo Rice Husker.” This rice milling implement is one-of-a-kind — perhaps even historically archetypal to this region. What was once a necessary and ubiquitous apparatus in many villages and farming households, this manual means of dehusking rice and milling grain has long since disappeared with disuse, into the dust-clouds raised by the march of time.

Except here in Kanchanaburi, where one man has expended a lifetime preserving this folk wisdom and keeping the art alive. He is 80-year-old Boonchu Pinyo, recently honoured as “Master Artisan of Thailand” for his efforts in rescuing a piece of history from oblivion. Master Boonchu – or Khru Boonchu as he is respectfully called – lives in Ban Don Makhham village in Tambon Don Ta Phet, Phanom Thuan district of Kanchanaburi. He has single-handedly saved the Bamboo Rice Husker, an apparatus of wickerwork in working order, for today's cyber-space generation to see how folk lived in the age before electricity and machinery. →

Apart from being the fruit of local wisdom,
this “machine” was made with materials found
in the community and supplied by Mother Nature.

จากที่ไม่เคยมีความรู้ด้านการผลิตเครื่องสีข้าวมาก่อน
ครูบุญชูศึกษาเรียนรู้จนสามารถผลิตได้สำเร็จ
From zero knowledge about the production of rice huskers,
Khru Boonchu, however, succeeds by learning.

เครื่องสีข้าวโบราณมีกระบวนการทำที่ยุ่งยากซับซ้อน แต่เมื่อเสร็จสมบูรณ์ก็ใช้ประโยชน์ได้อย่างดีเยี่ยม
Complicated production processes bring about excellent functionality.

→ Born and bred in Ban Don Makham (the name means hamlet of tall tamarinds), Khru Boonchu well remembers a time when every household in the village milled rice for domestic consumption. Life then was lived at a seasonal pace, and the simple life was very much self-reliant.

“There were no rice mills then. Every household had to set up a rice hulling apparatus for their own use. I was eager to know how this was done, so I learnt by watching people and trying it out at home. By the time I was 25, I’d begun making bamboo rice huskers,” says Khru Boonchu, with a grin that sets his rugged face aglow.

By watching how his neighbours were doing it, Khru Boonchu began with a slow and steady course of practice until he succeeded in putting together a working mill. The master elaborates:

“Regarding the components, hard wood is needed for two main parts. The first comprises the upper and lower drums. The second part comprises other important features like lever, pivot, supporting shoulders, and milling teeth. To do the upper part, we need to make the upper set of milling teeth using around seven bamboo tubes tightened to the upper drum with bamboo strips and filled completely with soil. The soil on top is called ‘Din Pluak’ because the soil (*din*)

is taken from the nest-hill of termites (*pluak*) and mixed with brown sugar and salt to fortify the content much like cement. Then, four pieces of wooden boards are attached to the soil from crumbling down and to make room prevent for the wooden lever. The bottom part is divided into eight teeth or bamboo strips. Excess soil is then scraped off for neatness.

“As for the lower part, the foundation is made from cylinders of wood 50 centimetres in height. The cylinders are placed in the shape of an ‘X’. Four valves are then drilled to make room for spindles. The pick-up tray, also made of woven bamboo, is placed as the receptacle. In most cases, the process of making a pick-up tray normally takes one day. Bamboo strips may also be added as a decorative motif.” →

“There were no rice mills then. Every household had to set up a rice hulling apparatus for their own use.”

เครื่องสีข้าวไม้แบบหมุน เป็นผลิตผลมาจากวิถึธรรมชาติ เฉากเช่นเดียวกับเมล็ดข้าว ที่เป็นของขวัญจากธรรมชาติ
Bamboo rice husker is a work of art derived from nature. Just like a grain of rice – a gift from the nature.

→ When the receptacle is done, the next procedure is to apply coatings to the tray using pounded *din pluak*, sugar and salt, or glue and sawdust or rice bran to make it stick. In the old days, the adhesive part was made using cattle dung. The coating is necessarily applied so as to prevent rice grains from falling through the cracks. Finally, the two finished parts are assembled.

Apart from being the fruit of local wisdom, this “machine” was made with materials found in the community and supplied by Mother Nature: bamboo trees, termite-hills, salt and sugar. The existence of the bamboo rice husker also reflects the high level of craftsmanship and mechanics. When in use, the rice grains flow via gravitational pull down to the middle part between the two sets of milling teeth that is set working by the two drums. The teeth create pressure and friction

which results in the husk or protective chaff being pared away from the rice seed, leaving a creamy brown kernel, this being the rice that is then boiled for consumption. And this brown rice comes with all its nutrients and vitamins intact.

Such bamboo rice milling equipment had been sold for 400-500 baht in the past, Khru Boonchu remembers. Today, it has become a precious handicraft. Although its purpose has changed from functional to decorative, the demand for it provides Khru Boonchu with a steady income. Even more so, the added-value of history has driven the price of ancient bamboo rice huskers up to 4,000 baht. Furthermore, Khru Boonchu has made some adjustments to solve the problem of its weight, by adding wheels for easier displacement.

ด้วยเล็งเห็นคุณค่าของเครื่องสีข้าวโบราณ ครัวบุญชูยังคงรักษาภูมิปัญญานี้ไว้ และพร้อมเสมอที่จะถ่ายทอดให้กับคนรุ่นต่อไป
 Khru Boonchu still preserves the wisdom of ancient bamboo rice husker. He also has the willpower to pass on the knowledge to this younger generation.

Having accumulated more than half a century of experience in his field of work, Khru Boonchu has now been recognized by SACICT, which has awarded him the title “Master Artisan of Thailand.”

Though the knowledge of its workings may no longer appeal to people due to the “progress” of time and modern machinery, the bamboo rice husker is still a wonder to behold, and Khru Boonchu admits that he would be very glad to instruct anybody who is really keen to learn how it is made, if only to keep the contraption from completely dying out.

“Knowledge must be kept alive. This can only be done by passing it on to those who will outlive you,” says the man of 80 “This folk wisdom is going to disappear from the Thai community since no one really cares to learn and continue with it. In the meantime, those who hold this precious folk

wisdom are passing away, one after another. As for me, I just want to see the younger generation have the heart to help preserve this priceless craft. With this simple machinery, you can make the nutritious brown rice by yourself. And there are the by-products – rice bran and broken rice – all can be sold, too,” says pragmatic Khru Boonchu.

The cultivation of a tiny grain of rice has grown into a large body of knowledge enriching the lives of the people in this golden land. And such knowledge can spread and continue to grow, so long as we have people like Master Boonchu Pinyo around. 🌾

งานหัตถศิลป์และดีไซน์แห่งไอร์แลนด์ National Crafts and Design Fair 2014

ณ The Royal Dublin Society, RDS Main Hall, Merrion Road, Ballsbridge
กรุงดับลิน ประเทศไอร์แลนด์

3-7 ธันวาคม 2557

National
Crafts &
Design
Fair
2014

เทศกาลที่เรียกได้ว่ารวบรวมงานฝีมือและสินค้าดีไซน์ไว้มากมาย หลากหลาย และครบครันที่สุดของประเทศไอร์แลนด์ ก็คือ National Crafts and Design Fair นั่นเอง และในปีนี้ก็รับประกันได้ว่า เทศกาลหัตถศิลป์ประจำปีของไอร์แลนด์จะไม่ทำให้เหล่าผู้ชื่นชอบงานหัตถศิลป์ผิดหวังเป็นอันขาด เมื่อเหล่าดีไซน์เนอร์ ช่างศิลป์ และศิลปินชั้นนำกว่า 500 รายเตรียมตัวเข้าร่วมงานอย่างพร้อมเพรียงกัน นอกจากนี้ขาช้อปยังจะได้มีโอกาสไปกับการเลือกซื้อของคุณภาพและของดีดีไซน์เก๋ รวมทั้งยังจะได้ชิมท่องไปกับอาหารรสเลิศสไตล์ไอริช จากกว่า 100 ร้านค้าอีกด้วย

ชมข้อมูลเพิ่มเติมได้ที่ www.nationalcraftsfair.ie

National Crafts and Design Fair 2014

Venue: The Royal Dublin Society, RDS Main Hall, Merrion Road, Ballsbridge, Dublin, Ireland

December 3-7, 2014

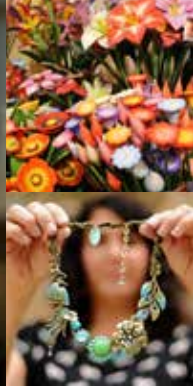
Ireland's premier celebration of crafts is on its way. And this year, thousands of shopaholic and crafts lovers will once again relish the best taste of thousands of unique gifts from across the country.

Organized annually at the Royal Dublin Society (RDS), the National Crafts & Design Fair is a perfect venue to browse and shop the splendid works of more than 500 designers, artisans, and craftsmen.

Also highlighted is a spectacular Christmas Food Emporium featuring over 100 artisan food producers offering tasty treat of Irish finest cuisine.

Visit www.nationalcraftsfair.ie for further information about the fair.

เทศกาล Sugarloaf Crafts Festival เมืองเวอร์จิเนีย

ณ ศูนย์แสดงสินค้า Dulles Expo Center เมืองเชนทิลลี
มลรัฐเวอร์จิเนีย ประเทศสหรัฐอเมริกา

12-14 ธันวาคม 2557

เทศกาล Sugarloaf Crafts Festival ซึ่งจัดขึ้น ณ รัฐต่างๆ
ทั่วอเมริกา ไม่ว่าจะเป็นแมรี่แลนด์ นิวเจอร์ซีย์ เพนซิลวาเนีย
รวมถึงเวอร์จิเนียนั้น ไม่เพียงมีชื่อเสียงและยิ่งใหญ่ระดับประเทศ
เท่านั้น แต่ถือเป็นงานแสดงสินค้าหัตถกรรมระดับสากลที่ทั่วโลก
จับตามอง

และงานที่จะจัดขึ้น ณ ศูนย์แสดงสินค้า Dulles Expo Center
ระหว่างวันที่ 13-15 ธันวาคมนี้ก็ยังดึงดูดศิลปินจากทั่วสารทิศ
กว่า 300 ราย ให้เข้าร่วมจัดแสดงผลงานสร้างสรรค์ ไม่ว่าจะเป็น
เครื่องปั้นดินเผา งานปั้น เครื่องแก้ว เครื่องประดับ สินค้าแฟชั่น
ของตกแต่งบ้านและจัดสวน ไปจนถึงภาพถ่ายที่จะสร้างทั้งไอเดีย
และแรงบันดาลใจ

นอกจากการนำเสนอผลงานของศิลปินชื่อดังระดับประเทศแล้ว
เทศกาลนี้ยังเปิดโอกาสให้ศิลปินเลือดใหม่ได้มีโอกาสโชว์ผลงาน
และครองใจผู้ชม คอศิลปะยังจะได้เสพงานศิลป์ผ่านการสาธิต
และเวิร์คช็อปมากมาย อาทิ การทำเครื่องปั้นดินเผา งานกลึงไม้
งานกลึงโลหะ และเฟอร์นิเจอร์ที่สร้างสรรค์ด้วยไอเดียบรรเจิด และ
อื่นๆ อีกมากมาย

ชมข้อมูลเพิ่มเติมเกี่ยวกับงาน
คลิกเข้าไปที่ www.sugarloafcrafts.com

Sugarloaf Crafts Festival Virginia

Venue: Dulles Expo Center, Chantilly
Virginia, USA

December 12-14, 2014

Taking place at Dulles Expo Center in Virginia during
December 13-15 this year, Sugarloaf Crafts Festival Virginia
is recognized as one of the nation's best and largest show
of its kind.

In attendance to showcase their unique creation in pottery,
sculpture, glass, jewelry, fashion, home décor, furniture and
home accessories, items for the garden, and photography,
are more than 300 top artisans from across the States. In
addition to top national artists, the fair will also introduce
new and emerging artists showcasing the latest trends of
handmade fashion and accessories, statement jewelry and
fine art.

Last but not least, the Sugarloaf Crafts Festival also features
interactive demonstrations joined by master craftsmen,
workshops of pottery making, wood turning, metal spinning
and the making of fantasy furniture, to name but a few.

Click www.sugarloafcrafts.com for more details.

เทศกาลงานหัตถศิลป์ Old Town Art & Craft Show เมืองเซนต์ ออกัสติน

ณ สนามกีฬาฟรานซิส ฟیلด์ เมืองเซนต์ ออกัสติน
มลรัฐฟลอริดา สหรัฐอเมริกา

27-28 ธันวาคม 2557

เทศกาลงานศิลป์และผลิตภัณฑ์หัตถกรรมอันเลื่องชื่อแห่งเมืองออกัสติน เวียนกลับมาอีกครั้งเพื่อให้ผู้ชื่นชอบงานหัตถศิลป์ได้ดื่มด่ำและเพลิดเพลินกับผลิตภัณฑ์จากเหล่าช่างศิลป์ฝีมือดีจากทั่วสหรัฐอเมริกา ที่จะมารวมตัวกันนำเสนอผลงานมากมายครบครัน

งาน Old Town Art & Craft Show ซึ่งจัดขึ้นส่งท้ายปลายปี 2014 ยังเป็นโอกาสทองสำหรับเหล่านักช็อปในการเลือกซื้อเลือกหาของขวัญปีใหม่เกรดพรีเมียม อาทิ เครื่องประดับดีไซน์คลาสสิก เครื่องปั้นดินเผาที่ออกแบบตอบโจทย์ไลฟ์สไตล์คนรุ่นใหม่ งานปั้นและแกะสลัก งานเครื่องแก้วดีไซน์แปลกตา ผ้าทอมือผืนงาม ผลงานภาพถ่าย ภาพจิตรกรรม รวมไปถึงงานแกะสลักไม้ที่โชว์ฝีมืออันประณีตวิจิตร

หาข้อมูลเพิ่มเติมเกี่ยวกับงานได้ที่ <http://10times.com/oldtown-craft-show>

Old Town Art & Craft Show in Saint Augustine

Venue: Francis Field, Saint Augustine,
Florida, USA.

December 27-28, 2014

The new edition of the famous Old Town Art & Craft Show is back! This year the event promises finest outdoor shopping days where art and craft lovers can enjoy meeting and supporting artists and craftsmen from across America.

On display at the event are exquisite art and craft products – from traditional jewelry pieces to trendy and functional pottery, abstract sculpture to glistening glass, hand-woven extraordinaire to stunning photography, and dazzling paintings to beautiful wood carvings.

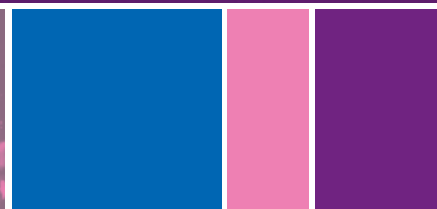
Visit <http://10times.com/oldtown-craft-show> for more information.

ศ.ศ.ป. ร่วมโชว์ความงามผ้าไหมไทย ในงาน MQ Vienna Fashion Week

ศ.ศ.ป. ร่วมโชว์ความงามผ้าไหมไทย

ในงาน MQ Vienna Fashion Week

ศูนย์ส่งเสริมศิลปาชีพระหว่างประเทศ (องค์การมหาชน) หรือ ศ.ศ.ป. ร่วมกับพิพิธภัณฑผ้าในสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ ได้ส่งคณะเดินทางไปร่วมงาน “MQ Vienna Fashion Week” ณ กรุงเวียนนา ประเทศออสเตรีย ตามคำเชิญของสถานเอกอัครราชทูตไทย ณ กรุงเวียนนา เมื่อเร็วๆ นี้ เพื่อเผยแพร่ผ้าไหมศิลปาชีพให้เป็นที่รู้จักอย่างแพร่หลายในต่างประเทศตามพระดำริพระเจ้าหลานเธอพระองค์เจ้าพัชรกิติยาภา เอกอัครราชทูต ณ กรุงเวียนนา ในขณะนั้น โดยได้รับการตอบรับเป็นอย่างดีจากผู้เข้าร่วมชมงานที่ต่างก็ให้ความสนใจผ้าไหมของไทยเป็นอย่างมาก

นับเป็นเรื่องน่ายกย่องอย่างยิ่งเนื่องจากไทยเป็นเพียงประเทศเดียวในภูมิภาคเอเชียที่ได้รับเชิญจากผู้จัดงาน “MQ Vienna Fashion Week” ให้ไปร่วมแสดงผลงานในครั้งนี้ โดยในการนำผ้าไหมไทยไปแสดงในงานดังกล่าวนั้น SACICT ได้ประสานกับ พิพิธภัณฑผ้าฯ, สถานเอกอัครราชทูตไทย ณ กรุงเวียนนา มีสซิส ซิติ มุลเลอร์ ผู้จัดการ และดีไซเนอร์ ในการคัดเลือกชุดผ้าไหมศิลปาชีพที่ตัดเย็บและออกแบบโดยดีไซเนอร์ชั้นนำของไทย อาทิ Nagara, Izzue, Sanchai และ Flynow จำนวน 10 ชุด ไปจัดแสดง

การจัดแพชั่นโชว์ของไทยอยู่ภายใต้แนวคิด “Bangkok: The Next Generation” ได้รับพระกรุณาธิคุณจากพระเจ้าหลานเธอพระองค์เจ้าพัชรกิติยาภา ทรงเดินแบบในชุดพินาเล่ผ้าไหมศิลปาชีพ ซึ่งออกแบบตัดเย็บโดยนายศุภชัย วิวัฒน์ผล และออกแบบเครื่องประดับรูปนกยูงโดยแบรนด์ Supanbury

ภายในงาน ยังมีการออกร้านจำหน่ายเสื้อผ้าเครื่องประดับของนักออกแบบและห้องเสื้อที่เข้าร่วมงาน โดยมีไฮไลต์อยู่ที่ทาวิลเลียนซึ่ง SACICT ร่วมกับพิพิธภัณฑผ้าฯ จัดจำหน่ายผลิตภัณฑ์จากร้านพิพิธภัณฑหัตถกรรมวิวัฒนาการ อาทิ เสื้อผ้า ผ้าคลุมไหล่ เนคไท ซึ่งตัดเย็บจากผ้าไหมและผ้าชาวเขา รวมทั้งเครื่องประดับและผลิตภัณฑ์อื่นๆ เพื่อเป็นการประชาสัมพันธ์ให้เห็นถึงความหลากหลายของผ้าไหมซึ่งสามารถใช้งานในชีวิตประจำวันได้ ✨

THAI FASHION: THE NEXT GENERATION

SACICT Shows the Lustre of Silk at MQ Vienna Fashion Week

At the invitation of the Royal Thai Embassy in Vienna, SACICT and Queen Sirikit Museum of Textiles collaborated in a recent project to participate in “MQ Vienna Fashion Week”. A royal initiative of Her Royal Highness Princess Bajrakitiyabha – the then Thai Ambassador to Austria – the event served to promote SUPPORT Foundation of Her Majesty Queen Sirikit of Thailand to international community.

Thailand was the only Asian nation to be invited to take part in the show, with SACICT working closely with the Textile Museum, the Royal Thai Embassy in Vienna, and Mrs. Siki Mooler, the designer/organizer of the fashion week. Thai designers chosen to present their collection were Nagara, Izzue, Sanchai, and Flynow.

Princess Bajrakitiyabha personally graced the catwalk in the grand finale creation of “Bangkok: The Next Generation” collection. The highlighted piece in SUPPORT Foundation’s silk was designed by Mr. Supachai Wiwatphol with peafowl jewelry from Supanbury brand.

Other attractions included sales stalls of stylish apparel and other fine textile products such as silk shawls and neckties as well as hilltribal handiworks and jewelries. All were ideal pieces for everyday use. 🌟

ศ.ศ.ป. ประสบความสำเร็จต่อเนื่อง

กับงาน Maison et Objet 2014

นับเป็นความสำเร็จอย่างต่อเนื่องสำหรับการเข้าร่วมงานแสดงสินค้า “Maison et Objet 2014” ณ กรุงปารีส ประเทศฝรั่งเศส ของศูนย์ส่งเสริมศิลปาชีพระหว่างประเทศ (องค์การมหาชน) หรือ ศ.ศ.ป. เมื่อเร็วๆ นี้ ไม่ว่าจะเป็นเรื่องของจำนวนหรือคุณภาพของผู้เข้าเยี่ยมชมการแสดงผลงาน ทั้งผู้เข้าชมงานและผู้จัดงาน Maison et Objet 2014 ต่างแสดงความชื่นชมต่อ ศ.ศ.ป. ในฐานะที่เป็นหน่วยงานส่งเสริมและสนับสนุนงาน วัฒนธรรมของไทย งานฝีมือช่างชั้นสูงที่ได้รับการพัฒนาให้มีความร่วมสมัย โดยเฉพาะอย่างยิ่งชิ้นงานที่ใช้สำหรับการ ตกแต่งภายในและของตกแต่งบ้าน อาทิ เฟอร์นิเจอร์ ของประดับตกแต่งบ้าน งานจำพวกเคหะสิ่งทอและ งานเย็บปักถักร้อย ที่ได้คัดสรรเป็นพิเศษเพื่อกลุ่มลูกค้าที่เป็นกลุ่มธุรกิจบริการ เช่น สถาปนิก นักออกแบบ และ ผู้ประกอบการที่มองหาชิ้นงานเพื่อนำไปใช้ในการตกแต่งโรงแรม สปา ร้านอาหาร ภัตตาคาร บูทีคแพชั่นแบรนด์ เป็นต้น

ภายในงาน Maison et Objet 2014 นี้ ศ.ศ.ป. ได้นำเสนอผลงานของสมาชิก 8 กลุ่ม ที่สร้างสรรค์ผลงานขึ้น ภายใต้แนวคิด “Thai Classical Dance” ของนักออกแบบและพัฒนาผลิตภัณฑ์ โดยได้รับแรงบันดาลใจมาจาก เครื่องแต่งกายที่ใช้ในการแสดงและการละเล่นตามประเพณีไทย เช่น โขน ลิเก และการละเล่นผีตาโขน เป็นต้น ซึ่งเต็มไปด้วยรายละเอียดของงานหัตถกรรมช่างฝีมือที่แสดงถึงภูมิปัญญาของไทยที่สืบทอดกันมา และนับเป็นการสืบสานทางวัฒนธรรมที่งดงาม

นักออกแบบได้นำแนวคิดนี้มาประยุกต์ในผลงานการออกแบบซึ่งช่วยเพิ่มมูลค่าของผลิตภัณฑ์ อีกทั้งยังเป็นการ เผยแพร่เรื่องราวประเพณีการแสดงและการละเล่นของไทยให้เป็นที่รู้จักในหมู่ชาวต่างชาติผ่านรูปแบบของผลิตภัณฑ์ ของใช้และของตกแต่งบ้าน

การจัดแสดงผลงานครั้งนี้นั้นนอกจากจะได้เผยแพร่ผลงานที่งดงามด้วยเอกลักษณ์ความเป็นไทยให้เป็นที่ประจักษ์แก่สายตานานาชาติแล้ว ยังเป็นการเปิดตลาดให้ผลิตภัณฑ์หัตถกรรมของไทยได้เป็นที่รู้จักและยอมรับในตลาด ต่างประเทศอีกด้วย ❀

SACICT Registers Great Success at Maison et Objet 2014

The SUPPORT Arts and Crafts International Centre of Thailand (Public Organization) recently showcased the country's innovative crafts to international visitors at Maison et Objet 2014 in Paris, France. Exceeding all expectations, the agency won praises from visitors as well as the event's organizer, citing its exemplary role in promoting the innovative crafts and making it relevant in the modern lifestyle. Winning accolades were furniture, home décor, home textiles, and embroidery work in contemporary designs which had been selected for architects, interior designers, and entrepreneurs looking for ideal creations for their hotels, spas, restaurants, fashion boutiques and etc.

The grand exhibition features works from eight product groups under a common theme of "Thai Classical Dance". A brainchild of ace designer, the collection was inspired by the glittering costumes of Thai performing arts of all genres, be it Khon, Likay, Pi Ta Khon, or others. The workmanship shown in those creations reflected the refinement for centuries so renowned among Thai artisans.

In this collection, designs are used to add value to the products and at the same time promote Thai cultural heritage to the international consumers. 🌀

ลมหายใจของเครื่องจักสาน... แห่งบ้านปากคลองบางกระเพียง

เรื่อง รัชตศักดิ์ จิตดี ภาพ ศิรพัชร์ วลัยพัชรา / ศ.ศ.ป.

ในช่วงปลายฝนต้นหนาวของเดือนตุลาคม เราออกเดินทางจากกรุงเทพฯ มุ่งหน้าไปยังจังหวัดสิงห์บุรี ทิวทัศน์สองข้างทางค่อยๆ เปลี่ยนจากตึกสูงเป็นท้องทุ่งนาเขียวจี หลังจากใช้เวลาประมาณสองชั่วโมงเศษ ในที่สุดเราก็มาถึงจุดหมาย...

“กลุ่มจักสานหมู่บ้านปากคลองบางกระเพียง”

เป็นเวลาไม่ต่ำกว่า 80 ปีมาแล้ว ที่ชาวบ้านในชุมชนแห่งนี้ ได้สืบทอดวิถีของบรรพบุรุษในการจักสานไม้ไผ่เป็นเครื่องมือเครื่องใช้ในครัวเรือน อาทิ กระบุง ตะกร้า ชะลอม ลอบตักปลา ฯลฯ จากภูมิปัญญาท้องถิ่นได้พัฒนาလာมาเป็นศาสตร์และศิลป์ในการนำวัสดุธรรมชาติอื่นๆ อย่าง “หวาย” มาประยุกต์จนกลายเป็นงานหัตถกรรมร่วมสมัยที่งดงามแปลกตา จนถึงวันนี้... ชื่อของกลุ่มจักสานบ้านปากคลองบางกระเพียง ได้กลายเป็นที่รู้จักและยอมรับถึงฝีมืออันประณีตในหมู่ผู้ที่ชื่นชอบงานหัตถศิลป์ทั้งในเมืองไทยและต่างประเทศ →

ชาวบ้านส่วนใหญ่ที่นี่ทำอาชีพเกษตร ทำไร่ทำนาปลูกข้าว
ปลูกผักบุ้ง ผักกระเฉด ยามว่างก็มีการสานกระบุงตะกร้าไว้ใช้ในครัวเรือน

กว่าจะออกมาเป็นงานจักสานหลากหลายชิ้นอย่างที่เห็น
ต้องทุ่มเททั้งฝีมือและเวลาในการสร้างสรรค์
Utmost skill, creativity, and patience are vital for
the creation of these wickerwork.

ครูจ่านงค์ และครูสำรวย กลับทอง
Khru Chumnong and Khru Samruay Glubthong

→ บุคคลสำคัญที่อยู่เบื้องหลังความสำเร็จนี้ คือ ครูจ่านงค์ และครูสำรวย กลับทอง ผู้ที่ช่วยบุกเบิกต่อยอดทำให้ผลิตภัณฑ์จักสานของหมู่บ้านปากคลองบางกระเจียงมีชื่อเสียงแพร่หลาย และยังสร้างรายได้ให้กับคนในชุมชนในปัจจุบัน

“ชาวบ้านส่วนใหญ่ที่นี่ทำอาชีพเกษตร ทำไร่ทำนาปลูกข้าว ปลูกผักบุ้ง ผักกระเฉด ยามว่างก็มีการสานกระบุงตะกร้าไว้ใช้ในครัวเรือน และเริ่มมีคนสนใจขอซื้อไปใช้ จึงเกิดการรวมกลุ่มเล็กๆ ขึ้นมาเพื่อหารายได้เสริม จนกระทั่งเมื่อปี พ.ศ. 2544 เจ้าหน้าที่พัฒนาชุมชนและสหกรณ์เครือข่ายกลุ่มอาชีพสิงห์บุรีได้เข้ามาให้การสนับสนุนและจัดตั้งเป็นกลุ่มขึ้น แต่ส่วนใหญ่ยังคงเป็นเครื่องจักสานแบบดั้งเดิม ก่อนจะเริ่มพัฒนาให้มีลวดลายต่างๆ เพิ่มขึ้นมาจากตะกร้าสานธรรมดา ขายใบละ 200 บาทในสมัยก่อน พอเราพัฒนารูปแบบที่หลากหลายและมีลวดลายสวยงาม ออกแบบทำเป็นกระเป่าหิ้ว มีฝาปิด ก็เพิ่มมูลค่าเป็นใบละ 3,000-4,000 บาทได้”

ครูสำรวย กลับทอง ประธานกลุ่มจักสานบ้านปากคลองบางกระเจียง บอกเล่าความเป็นมาให้เราฟัง ท่ามกลางเสียงนกร้อง ไก่ขัน และบรรยากาศสงบร่มรื่นของที่ทำการกลุ่มฯ

เรือนไม้ชั้นเดียวภายใต้ร่มเงาของซุ้มต้นเล็บมือนางที่ออกดอกส่งกลิ่นหอมระยริน คือ สถานที่ทำงานฝีมือของสมาชิกกลุ่มจักสานบ้านปากคลองบางกระเจียง ผู้สูงอายุและกลุ่มแม่บ้านที่ว่างเว้นจากการทำนา ได้แวะเวียนมาสร้างสรรค์ผลงานเครื่องจักสาน อาทิ ชุดเขียนหมาก ขันตักบาตรเบญจรงค์ กระเป่าสานด้วยไม้ไผ่ผสมหวาย ฯลฯ เหล่านี้ เป็นฝีมือการออกแบบและคิดค้นลวดลายของครูจ่านงค์ กลับทอง ผู้ดำรงตำแหน่งเลขานุการกลุ่มฯ และได้รับการเชิดชูเกียรติให้เป็นครูศิลป์ของแผ่นดิน จาก ศ.ศ.ป. ประจำปี พ.ศ. 2557

ทุกวันนี้ ครูจ่านงค์ในวัย 72 ปี ยังคงเดินเหินได้โดยไม่ต้องใช้ไม้เท้าช่วยพยุง แม้จะไม่คล่องแคล่วนักเพราะบาดเจ็บจากอุบัติเหตุ

ตกต้นไม้เมื่อหลายปีก่อน แต่เหตุการณ์คราวนั้นได้กลายมาเป็นจุดเปลี่ยนที่สำคัญในชีวิตของครูจ่านงค์ เพราะทำให้เขาค้นพบแนวทางใหม่จากการสร้างสรรค์งานศิลปะแบบพุทธศิลป์ อย่างการลงรักปิดทองปั้นลวดลายในโบสถ์ วิหาร และศาลาวัด มาสู่การประยุกต์ความรู้เชิงช่างประติมากรรมให้กลายมาเป็นลวดลายละเอียดงดงามของเครื่องจักสานด้วยวัสดุอย่างหวายและไม้ไผ่

“หลังจากตกต้นไม้คราวนั้น ผมก็มานั่งคิดว่าจะทำอย่างไรต่อไปดี เพราะอายุมากแล้ว คงทำงานแบบเดิมต่อไปไม่ไหว พอติดกับที่ครูสำรวยได้รับช่วงต่อจากแม่ครูให้เป็นประธานกลุ่ม เลยนำเอาความรู้เรื่องลายไทยต่างๆ ที่เราเรียนรู้ด้วยตัวเองมาทดลองใช้กับงานจักสาน”

ผอบที่สานจากไม้ไผ่ผสมหวายลวดลายวิจิตร รวมทั้งคนโทใส่น้ำ คือ ผลงานชิ้นเอกที่ครูจ่านงค์ภาคภูมิใจเป็นอย่างยิ่ง ด้วยใช้เวลาทุ่มเทในการคิดค้นเทคนิคในการนำลายไทยมาประยุกต์กับงานหัตถกรรมจักสาน นอกจากนี้ ยังเตรียมต่อยอดผลงานหัตถกรรมชิ้นสูงอย่างบุษบกสำหรับประดิษฐานพระพุทธรูป ที่ครูจ่านงค์ได้ร่างแบบไว้อย่างละเอียดงดงามในสมุดเก็บรวบรวมผลงานส่วนตัว

“ผลงานของเราจักสานด้วยมือทุกชิ้น ไม่ใช้เครื่องจักรเลย ทุกขั้นตอน นับตั้งแต่การตัดไม้ไผ่มาจักเป็นดอก นำหวายมาผ่าซีกแล้วเรียดให้มีขนาดที่ต้องการ แล้วนำมาต้มหรือย้อมสี พอเลือกลวดลายได้แล้ว จึงเริ่มลงมือจักสาน เสร็จแล้วจึงนำไปใส่ฝาใส่ขอบกว่าจะได้แต่ละชิ้นจะต้องใช้ความพยายามสาธยายอยู่นานนับเดือน”

ป้ายประกาศเกียรติคุณ และโล่รางวัลมากมายที่เรียงรายอยู่ในตู้เป็นเครื่องยืนยันว่าเครื่องจักสานของกลุ่มจักสานบ้านปากคลองบางกระเจียง เป็นที่ยอมรับในคุณภาพและฝีมืออันประณีตงดงาม ไม่ว่าจะเป็น รางวัลที่ 1 ในการประกวดผลงานศิลปหัตถกรรมพื้นบ้านไทย พ.ศ. 2545-2546 ประเภทงานจักสานแนวดั้งเดิม, รางวัลชนะเลิศการประกวดผลิตภัณฑ์จักสาน จากศูนย์ส่งเสริมอุตสาหกรรมภาคที่ 8 จังหวัดชลบุรี ปี พ.ศ. 2548, มาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม (มขช.) ปี พ.ศ. 2550 จากกรมส่งเสริมอุตสาหกรรม, หนังสือรับรองมาตรฐานสินค้าสหกรณ์ ปี พ.ศ. 2550 จากกรมส่งเสริมสหกรณ์การเกษตร และได้รับการคัดเลือกให้เป็นสมาชิกของ ศ.ศ.ป. ซึ่งในเวลาต่อมาผู้นำกลุ่มอย่างครูสำรวยก็ได้รับการเชิดชูเกียรติให้เป็นครูช่างหัตถศิลป์ ประจำปี พ.ศ. 2555

**ผลงานของเราจักสานด้วยมือทุกชิ้น
ไม่ใช้เครื่องจักรเลยทุกขั้นตอน**

การหมั่นพัฒนารูปแบบและลวดลายใหม่ ๆ ช่วยเพิ่มมูลค่าให้กับผลิตภัณฑ์ของกลุ่มฯ เป็นอย่างมาก
Development of patterns and styles added value to the group's work.

ครูสำรวยเปิดเผยว่า ปัจจุบันนี้ ผลิตภัณฑ์เครื่องจักสานของกลุ่มจักสานบ้านปากคลองบางกระเพียง มีแหล่งจำหน่ายทั้งตลาดภายในประเทศและตลาดต่างประเทศ โดยมีช่องทางการจัดจำหน่ายหลายรูปแบบ ทั้งการขายปลีกโดยการสั่งผลิตสินค้ากับทางกลุ่มฯ โดยตรง การออกบูธจำหน่ายตามงานแสดงสินค้า รวมทั้งการผลิตสินค้าส่งให้กับร้านขายของฝาก และร้านขายสินค้าแฮนด์เมดในตลาดนัดสวนจตุจักร เป็นต้น

อย่างไรก็ตาม ทั้งครูจ่านงค์และครูสำรวยยอมรับว่า เครื่องจักสานแต่ละชิ้นต้องใช้เวลาในการผลิตค่อนข้างนาน เนื่องจากเป็นงานฝีมือที่ละเอียด แม้ทุกวันนี้ สมาชิกทั้งหมด 29 คน ของกลุ่มจักสานบ้านปากคลองบางกระเพียง จะพยายามผลิตผลงานสม่ำเสมอให้ได้คณะ 1-2 ชิ้น ต่อเดือน แต่ก็ยังผลิตได้ไม่ทันความต้องการของลูกค้าและตลาด

“เคยมีลูกค้ามาสั่งให้เราทำป้ายประตูห้องและชุดเขียนหมากสำหรับตกแต่งโรงแรมเป็นร้อยๆ อัน เราก็ต้องปฏิเสธไป เพราะเราไม่สามารถทำสินค้าจำนวนมากขนาดนั้นได้จริงๆ”

นอกจากเป็นแหล่งผลิตเครื่องจักสานฝีมือประณีตเลื่องชื่อของจังหวัดสิงห์บุรีแล้ว หมู่บ้านปากคลองบางกระเพียงยังพัฒนาชุมชนให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ และศูนย์การเรียนรู้งานหัตถกรรมเครื่องจักสาน โดยปรับปรุงบ้านเรือนของชาวบ้านให้บริการที่พักแบบโฮมสเตย์ ซึ่งที่ผ่านมาก็มีหลายหน่วยงานมาพักอาศัยเพื่อศึกษาเรียนรู้การทำเครื่องจักสานที่นี่

“คนจะทำงานจักสานได้ นอกจากจะต้องมีใจรักแล้ว ยังต้องมีความอดทน เพราะกว่าจะจักหวายได้แต่ละเส้นไม่ใช่ง่ายๆ บางคนเคยลองมาเรียนแล้วแต่ทำไม่ได้ ทุกวันนี้สมาชิกในกลุ่มส่วนใหญ่ก็เป็นผู้สูงอายุแทบทั้งนั้น ลูกหลานพากันไปทำอาชีพอื่นกันหมด” ครูสำรวยบอกเล่า เมื่อเราถามว่าได้มีการถ่ายทอดความรู้ในการทำเครื่องจักสานให้ทายาทรุ่นต่อไปหรือไม่

น่าเสียดาย หากว่าวันหนึ่งข้างหน้าองค์ความรู้ในการทำเครื่องจักสานเหล่านี้จะต้องสูญหายไปตามกาลเวลา ได้แต่หวังว่าในอนาคตจะมีผู้เข้ามาสืบทอดลมหายใจของงานหัตถศิลป์เครื่องจักสานแห่งหมู่บ้านปากคลองบางกระเพียงให้คงอยู่คู่วิถีชุมชนแห่งนี้ต่อไป

Sing Buri Serves Up Art by the Basket

Words Ratchatawadee Jitdee   Photos Sirapat Valaiphatchra / SACICT

There's a refreshing nip in the early morning air, courtesy of the pre-winter breezes prevalent at this time of year, as we set off from the capital. Our destination is Sing Buri, one of lesser known provinces located 148km north of Bangkok. Along the two-hour drive we see the scenery gradually change, as the high-rises of the concrete jungle give way to lush, green fields of paddy. A sign by the road informs us that we have arrived at:

"The Basketry Community of Ban Pak Klong Bangkraphiang."

Many generations of this village community have, over these past 80 years, been engaged in, and passed on knowledge of, the trade in household basketry, which is hand-woven from natural materials found locally. Here they weave baskets of many kinds – square-bottomed and round-bottomed baskets, and fishtraps. Today their art of basketry has matured into a mellow mix of art and science, as seen in their application of other materials such as rattan. Rattan and basketry are what this community is famous for, among handicraft enthusiasts both in Thailand and abroad.

งานจักสานเป็นหัตถกรรมที่อาศัยความประณีต
ทุกรายละเอียดสะท้อนความตั้งใจและมีมือของเจ้าของผลงาน
Basketry needs top-rate meticulousness. Each and every slight detail
reflects the determination of the artisan.

He has spent most of his time
integrating some classical
Thai patterns and the art of basketry.

The personalities behind the success of Ban Pak Klong Bangkrapiang are Khru Chumnong and Khru Samruay Glubthong, a pioneering couple who succeeded in making the basketry handicraft of Pak Klong Bangkrapiang widely known in Thailand, and which now generates extra income for most of the community's villagers.

As farmers, much of the populace has for generations lived off the land, cultivating rice, swamp morning glory and water mimosa, among others. During the seasonal breaks from farming, the villagers turned to basketry as a means of fulfilling their need for household items. Later, when people from other places started turning up at the village to buy these home-made baskets, the village decided to take up basketry more seriously, as a source of extra income.

"In 2001, officials of Sing Buri local government and representatives from provincial occupation network learnt of the activities taking place at Ban Pak Klong Bangkrapiang community. So they came to give support and helped the villagers to get properly and legally registered as a group. In the beginning, their products were mostly exact copies of wicker baskets that had been made for almost a century. Later they developed more designs and patterns. The production grew exponentially from an ordinary, dull-looking basket that sold for a few hundred baht, to wicker purses with handles and lids which easily fetched 3,000 to 4,000 baht," recounts Khru Samruay Glubthong in the quiet calm of her office at the group's workplace.

A single-storey wooden cottage under the shade of Rangoon Creepers is the heavenly atelier and community space for the members of this weaving group. The elderly, and the homemakers on a break from working in the field are gathered here to make a variety of basketry products: betel sets, pentacolor Benjarong bowl for alms-offering, woven handbag from bamboo and rattan, etc. These are all the designs of Khru Chumnong Glubthong, the group's secretary, whom SACICT honoured as Master Artisan of Thailand in 2014. →

→ At the golden age of 72, Khru Chumnong still roams the village without the assistance of a walking stick, despite an accident years before, when he fell off a tree. That accident became the turning point in Khru Chumnong's life. During the period of his recuperation and recovery, he found a new way to add value to his work of woven bamboo and rattan; he decided to incorporate religious art – gilding and lacquering, including the patterns of sculptures he had seen in temples and Buddhist viharas or monasteries.

“After the accident, I began to think seriously about what to do next because I was getting too old to continue what I'd been doing. Coincidentally, Khru Samruay took over the work of group leader, so I brought the little knowledge that I had about classical Thai patterns, and conducted experiments on the basketry work.”

The bamboo-rattan urn and water jug with typical Thai patterns are the masterpieces which Khru Chumnong takes great pride in. He has spent most of his time integrating some classical Thai patterns and the art of basketry. He is now preparing to apply higher craft into his work – a throne for the Buddha image. The draft has already been drawn in his personal sketchbook.

“Each and every piece of the work in our group is made by hand with no help of any machinery – from selecting and cutting the bamboo, right down to dyeing the bamboo threads. When we are done making up our minds about the pattern, we can start weaving the plant's threads, one by one. Its rim and lid are added later. It takes months to make just one piece of work.”

Rows of trophies and placards of honour which fill the cabinet are irrefutable proof that the basketry of Ban Pak Klong Bangkrapiang is of assured neatness and rare beauty. Some of the honours include first prize from the 2002-2003 Thai local handicraft contest in the category of traditional basketry; the prize of excellence from Chon Buri-hosted regional Industrial Promotion contest in basketry product in 2005; the 2007 standard certification of the local industrial standard from the Department of Industrial Promotion, the standard certification of co-op product that same year. After being accepted as one of SACICT's members, Khru Samruay, the leader of the group was nominated as master craftsman in 2012.

รางวัลเกียรติยศมากมายที่กลุ่มฯ ได้รับตลอดการทำงานที่ผ่านมา เป็นกำลังใจให้พวกเขาสร้างสรรค์งานอันทรงคุณค่าต่อไป

A line-up of honours ... these trophies encourage these artisans to continue their valuable work.

Khru Samruay reveals that more products of the Ban Pak Klong Bangkrapiang basketry group are nowadays showcased both in Thailand and abroad, with multiple points of sale dealing directly and indirectly with the group. Moreover, the group is feeding its products through local souvenir shops and the hand-made goods shops at the Sunday Market in Chatuchak district of Bangkok.

However, both Khru Chumnong and Khru Samruay admit that each piece of basketry work takes up a lot of time to produce, as it is delicate and so refined. Even now, each of the 29 members of Ban Pak Klong Bangkrapiang basketry group can make one to two pieces per month, the supply feed never satiates demand.

ผลงานอันงดงามเปี่ยมคุณค่าของกลุ่มจักสานหมู่บ้านปากคลองบางกระพวย พิสูจน์ให้เห็นถึงภูมิปัญญาอันยากหาที่อื่นเสมอเหมือน
 These beautiful works of basketry from Ban Pak Klong Bangkrapiang, are proof of a higher wisdom.

The community of Ban Pak Klong Bangkrapiang is also an ecotourism site and a learning centre of basketry craft.

“There’s been a time when we had to turn down an order of hundreds of room number plates and betel boxes for a client’s hotel, because we were unable to produce such a large quantity within the limited time allotted.”

Apart from being Sing Buri province’s main source of basketry, the community of Ban Pak Klong Bangkrapiang is also an ecotourism site and a learning centre for basketry craft. Homes have been transformed into homestays, catering to the increasing needs of cultural and homestay tourism. Some of the guests at these homestays and learning centre are from several organizations in Thailand.

“Basket makers not only have to have a love of the art, but also the utmost patience. To have just one thread of rattan woven into its designated slot is, despite what it may seem, no piece of cake. A lot of our past students did try hard but never could accomplish the task. Today, most of our members are past their golden age. Their children and grandchildren... all have left to town to pursue other careers,” said Khru Samruay.

Asked if the group’s members have ever tried to pass on the knowledge to younger generations, the answer was a silence that left us rather dumbstruck. It would be a real pity if all this knowledge were fated to disappear over time. And we admirers can do little but hope that, in the near future, some eager learners will come to the village to continue this art, and succeed in prolonging the life of this artistry of basket weaving at Ban Pak Klong Bangkrapiang. So that this precious wisdom “keeps breathing” along with the community. 🌿

อดีตสู่ปัจจุบัน ตำนานแห่ง ถนนเครื่องหวาย

เรื่อง/ภาพ นันทนา ประเสริฐกุล

หากใครได้มีโอกาสสัญจรไปมาบนถนนมหาชัย เขตสำราญราษฎร์ หรือสี่ดลเกาะ ถนนเล็กๆ ไปด้านข้างของสวนรมณีนาถ ก็คงเห็นภาพของร้านค้าที่เต็มไปด้วย เครื่องจักสานและเครื่องหวายตั้งอยู่หลายร้านติดๆ กัน ประหนึ่งจะประกาศว่า หากต้องการหาซื้อเครื่องหวายละก็ คุณต้องไม่ลืมนะที่บ๊น:

สถานที่ซึ่งรู้จักกันในนามของ “ถนนเครื่องหวาย” หรือ อีกนัยหนึ่งคือ “ชุมชนข้างเรือนจำ” เป็นชุมชนที่มีการค้าขายเครื่องจักสานและเครื่องหวายมาแต่โบราณ ทุกๆ ปีเมื่อถึงงานภูเขาทองซึ่งจัดเป็นประจำในช่วงเทศกาลลอยกระทง ผู้คนจะมาเดินกันขวักไขว่ เพื่อเยี่ยมชมและหาซื้อเครื่องสานไปใช้และเป็นของฝาก แม้ธุรกิจวันนี้อาจจะดูซบเซาไปบ้างเนื่องจากการแข่งขันอันดุเดือดจากผลิตภัณฑ์สมัยใหม่ แต่ภาพของร้านรวงที่ยังปรากฏให้เราเห็นปัจจุบันสะท้อนชัดถึงการสืบทอดธุรกิจจากรุ่นสู่รุ่นโดยทายาทเจ้าของร้านดั้งเดิม เช่น “ร้านนายเหมือน” “ร้านสุริยาพานิช” และ “ร้านยุพตีวานิช”

ก่อนที่จะมีการสร้างตึกแถวให้ราษฎรในชุมชนเช่าเพื่อเป็นที่อยู่อาศัยและทำการค้าขาย พื้นที่แห่งนี้อยู่ในเขตวังของหนึ่งในพระราชธิดาในพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ผู้มีหน้าที่ดูแลความเรียบร้อยของเรือนจำ “คุกกองมหันตโทษ” (ปัจจุบันรู้จักกันในชื่อ เรือนจำพิเศษกรุงเทพมหานคร) ที่ล้นเกล้าฯ ทรงมีพระราชดำริและโปรดเกล้าฯ ให้ก่อตั้งขึ้น เมื่อไม่กี่สิบปีก่อน เมื่อความแออัดคับคั่งทำให้กระทรวงมหาดไทยย้ายเรือนจำพิเศษแห่งนี้ออกไป ก็ได้มีการปรับภูมิทัศน์ให้เป็นสวนสาธารณะ และได้รับพระมหากรุณาธิคุณจากสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถพระราชทานนามว่า “สวนรมณีนาถ”

คุณสุนันท์ สีสพัทธ์กุล ทายาทกิจการร้านยุพตีวานิช เล่าว่า แต่เดิมคนในชุมชนต่างผลิตและแลกเปลี่ยนเครื่องจักสานและศาลพระภูมิที่ทำด้วยไม้ไว้ใช้กันเอง ต่อมาเมื่อเป็นที่นิยมจึงมีการสั่งทำและซื้อขาย โดยในช่วงแรกทำกันในรูปแบบอุตสาหกรรมในครัวเรือน เมื่อเริ่มค้าขายกับต่างประเทศก็ได้รับการตอบรับอย่างดีทันที ประเดิมด้วยออเดอร์จากประเทศเบลเยียม “สมัยก่อนการส่งเครื่องจักสานออกไปขายต่างประเทศเป็นเรื่องยุ่งยาก ไม่มีใครกล้าทำ แต่ที่ร้านกล้าทำ เราจึงมีออเดอร์จากประเทศต่างๆ เรื่อยมา”

ในวันนี้ “ถนนเครื่องหวาย” ยังคงเป็นที่รู้จักในฐานะแหล่งรวมและศูนย์จำหน่ายผลิตภัณฑ์เครื่องจักสานจากทั่วประเทศ มีให้เลือกในรูปของวัสดุหลากหลาย ทั้งหวาย ไม้ไผ่ เปลือกไม้ ผักตบชวา กระจูด หรือโปลาน ตั้งแต่ใช้สอยในบ้านชั้นเล็กชั้นน้อย ของที่ระลึก ไปจนถึงของขนาดใหญ่อย่างเก้าอี้หรือชุดโต๊ะ ทั้งยังนำเสนอเครื่องจักสานรูปแบบใหม่ๆ เพื่อรองรับตลาดที่กว้างขึ้น ตลอดจนรองรับธุรกิจบริการ ร้านอาหาร สปา และโรงแรมที่กำลังขยายตัวอย่างไม่หยุดยั้ง

ดูเหมือนว่า กลิ่นอายแห่งถนนสายหัตถกรรมอันเลื่องชื่อมาแต่โบราณ ไม่เคยจางหายไปจากที่แห่งนี้เลยจวบจนปัจจุบัน 📍

Rattan to the Core

Words/Photos Nimmual Prasertkul

You'd have to be way past 40 to remember what that part of Bangkok along Mahachai Road looked like in its heyday, particularly along the high walls of whitewashed brick atop which ran metal threads of barbed wire. A section of the wall still stands, and though today's young joggers and exercise freaks stomping through their paces within the park's greenery might not even know it, they are standing on what used to be prison ground.

While the atmosphere within the confines of Bangkok Maximum Security Prison would understandably have been severe, it was quite a different story on this, the 'free side' of the wall, where row upon row of shops sold wickerwork wonders. In fact, these shops were the 'boutiques' of their time in those heady days of the Brylcreem'd hairdo, when men combed their puffs and women looked taller with their bouffants.

This Bangkok street, dubbed the 'Rattan Street' is the home of the 'Prisonside Community' – a long-standing market of wickerwork and basketry since the rise of Bangkok. During the annual Loy Krathong festival, people from all parts of Bangkok (and elsewhere, too) flocked here to buy handicraft products. These shops have always been here: ownership changed from generation to generation, without the structure changing a bit in terms of what they started out as. Some of the better known shops here were – and still are – Nai Muean shop, Suriya Panich and Yupadee Vanich.

Before the time of commercial buildings, this stretch of land was the property of a prince – King Chulalongkorn's grandchild who was in charge of managing the nearby royal penitentiary (which later devolved into the Bangkok Prison). Established by King Chulalongkorn, it has since been transformed into a public park, whose new name 'Suan Romaneenat' was given by Her Majesty Queen Sirikit.

Sunan Silapatkul, present owner of Yupadee Vanich shop, told us that originally, people of this community produced wickerwork of many types for their own domestic use and for trade within the community itself. Sometime later when word got out, people from other communities began to trade with the 'Prisonside Community' and the community gradually became commercialised. At first, trade was minimal and then it expanded worldwide, with the first foreign order coming from Belgium.

"In the old times, the export of wickerwork involved a series of very complicated procedures so no other shops were interested. However, we didn't fret. So we continued to get orders," said Ms Sunan.

Today, 'Via Rattan' is known as the centrepiece of wickerwork products from all over the country. Shops lining this street sell almost everything that can be described as wickerwork – products from rattan, bamboo, tree bark, water hyacinth, krajoed or sedge, and even palm leaf – in various categories such as household utensils, decorative items, souvenirs, or even furniture like dinner table sets or garden benches. More and more products keep coming out to cater to more diverse clients from the service industry – restaurants, spas, and hotels.

The sensational allure of Bangkok's Mahachai Road, from the heady days of yester-year down to the pulsating present, has not cooled down one bit. And why so? Because of "kreung waii", the wondrous wickerwork of bamboo and rattan. 🌿

ดิฉันมีโอกาสได้อ่าน SACICT Living Thai หลายฉบับ อ่านแล้วรู้สึกอึ้งอัมกับเนื้อหาภายในเล่ม จนต้องเขียนมาชื่นชม โดยเฉพาะเรื่องราวเกี่ยวกับงานอาจารย์จักรพันธ์ โปษยกฤต สุดยอดช่างฝีมือของไทยในยุคนี้ที่ได้สร้างสรรค์งานหุ่นได้สวยงามน่ายกย่อง นับว่าเป็นหนังสือที่ทรงคุณค่าแก่การสะสมจริงๆ ค่ะ

ชนกสุดา

กรุงเทพฯ

I have many opportunities to read SACICT Living Thai, and it has been a pleasure each time reading the fine contents. Most noteworthy is that beautiful article on Ajarn Chakrabhand Posayakrit, a foremost artist and a master of Thai puppetry. I am therefore writing to you to express my appreciation for the magazine. It's truly precious!

Chanoksuda

Bangkok

Calendar & Diary

ดีใจที่มีนิตยสารดีๆ เกี่ยวกับศิลปหัตถกรรมของไทย อยากแนะนำให้ SACICT Living Thai ช่วยนำเสนอเนื้อหาเกี่ยวกับศิลปินรุ่นใหม่ ควบคู่ไปกับครูช่างหัตถศิลป์แต่ละแขนง เพื่อว่าจะสร้างแรงบันดาลใจให้กับคนรุ่นใหม่หันมาสนใจงานหัตถกรรมร่วมสมัยของไทยเพิ่มขึ้น จะติดตามอ่านต่อไปนะคะ

นาตยา บุญกล้า

I am so pleased that there is such a beautiful magazine like SACICT Living Thai. What I wish to see here, though, is that the publication features the story of young talents along with that of the masters in diverse artistic discipline. I only hope that the newcomers are so much more inspired that they pay even more interest in Thai contemporary art. I will definitely follow up on your good work.

Nataya Boonklum

Living Thai

วันนี้คุณสามารถอ่าน SACICT Living Thai ได้ที่ www.sacict.or.th ต้องการติชม หรือเสนอแนะ กรุณาดังจดหมาย หรือข้อเสนอแนะมาที่ กองบรรณาธิการ บริษัท พีเจเอ จำกัด 23/18 ซ.ร่วมฤดี ถ.เพลินจิต แขวงลุมพินี เขตปทุมวัน กรุงเทพฯ 10330 หรือ e-mail: sacict.thai@gmail.com ความคิดเห็นของท่านจะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาปรับปรุงการจัดทำต่อไป เจ้าของจดหมายหรือข้อเสนอแนะที่ได้รับการจัดพิมพ์จะได้รับของที่ระลึกจาก ศ.ศ.ป.

Interested readers may now peruse SACICT Living Thai online at www.sacict.or.th and are welcome to send in suggestions and comments to: SACICT Living Thai, Editorial Department, Feature Co., Ltd., 23/18 Soi Ruam Rudee, Ploenchit Road, Lumpini, Pathumwan District, Bangkok 10330. Or e-mail to: sacict.thai@gmail.com.

* ขอสงวนสิทธิ์ในการคัดเลือกหรือเรียบเรียงจดหมายจากสมาชิกเพื่อความกระชับและเหมาะสมในการพิมพ์
Those whose letters are selected for publication will receive a special gift as a token of appreciation. All letters are subject to editing at the editor's discretion.

สมัครสมาชิก

APPLICATION FOR MEMBERSHIP

ชอบเนื้อหา และการออกแบบรูปเล่มของ Living Thai มาก ภาพประกอบสวยงามทุกคอลัมน์ เห็นแล้วอยากไปสัมผัส ผลงานศิลปะแต่ละชิ้นด้วยตาของตัวเองเลยทีเดียวที่เดียวครับ ตอนนี้อยู่วางแผนว่า วันหยุดคราวหน้าจะพาครอบครัวเดินทางไปเยี่ยมชมนิทรรศการที่ ศ.ศ.ป. ไว้จะมาเล่าให้ฟังอีกครั้ง นะครับว่าเป็นยังไง

สุดท้าย ขอเป็นกำลังใจให้ทีมงานทุกท่านครับ

ต่อพงศ์

สงขลา

I enjoy the contents as much as the design of Living Thai magazine. I also feel so compelled to see each piece of the craftwork with my own eyes..It is already our family's plan to visit the exhibition at the SACICT headquarters in the near future. More to tell after I see it.

Lastly, I send with this note my moral support for the Living Thai team.

Tawpongse

Songkhla

ชื่อ Name ..... นามสกุล Surname .....

วัน/เดือน/ปีเกิด Date of Birth ..... I/F Gender ชาย Male หญิง Female

การศึกษา/Education: ต่ำกว่าปริญญาตรี Less than Bachelor's Degree ปริญญาตรี Bachelor's Degree ปริญญาโท Master's Degree อื่นๆ Others

อาชีพ/Occupation: พนักงานบริษัทเอกชน Private company employee ข้าราชการ/รัฐวิสาหกิจ Govt/State enterprise official นักเรียน/นิสิต/นักศึกษา Student ร้านอาหาร/โรงแรม/ท่องเที่ยว Restaurant/Hotel/Travel Agent อื่นๆ Others

สถานที่ที่พบ/ได้รับนิตยสาร Where you first came across SACICT Living Thai magazine .....

ผู้แนะนำให้ท่านสมัครเป็นสมาชิก Who (or what) prompted you to seek subscription .....

รายละเอียดสำหรับการจัดส่งนิตยสาร/DETAILS FOR MAGAZINE DELIVERY

ชื่อ/Name .....

ที่อยู่/Address .....

โทรศัพท์ (บ้าน/ที่ทำงาน)/Tel. (Residence/Office) .....

โทรศัพท์ (มือถือ)/Tel. (Mobile) .....

อีเมล/E-mail .....

โดยยินดีเสียค่าใช้จ่ายในการจัดส่งรายปี (6 ฉบับ) I agree to pay for one year's subscription (6 editions) ในประเทศ 300 บาท/ Domestic 300 baht ต่างประเทศ 2,400 บาท/Overseas 2,400 baht

โอนเงินเข้าบัญชีออมทรัพย์ ชื่อบัญชี: พยงค์ กิ่งวานสุระ: Payment via cheque/money transfer to: Savings A/C Name: Payong Kungwansurah ธนาคารไทยพาณิชย์ สาขาชิดลม เลขที่บัญชี 001-549715-3 Siam Commercial Bank, Chidlom Branch, Savings A/C No. 001-549715-3

กรุณาส่งใบสมัครสมาชิก พร้อมเอกสารการชำระเงินมาที่: ฝ่ายสมาชิกสัมพันธ์ นิตยสาร SACICT Living Thai 23/18 ซอยร่วมฤดี ถนนเพลินจิต แขวงลุมพินี เขตปทุมวัน กรุงเทพฯ 10330 หรือแฟกซ์ไปที่หมายเลข 0 2254 6839 หรือทางอีเมล: sacict.thai@gmail.com สอบถามข้อมูลเพิ่มเติมหรือนำ ตี ชมได้ที่ ฝ่ายสมาชิกสัมพันธ์ นิตยสาร SACICT Living Thai โทรศัพท์ 0 2254 6898-9 ต่อ 60

Remarks: Please mail your completed application form, along with proof of payment to: SACICT Living Thai, Subscription Department, 23/18 Soi Ruam Rudee, Ploenchit Road, Khwaeng Lumpini, Pathumwan District, Bangkok 10330 or send by fax to 0 2254 6839 or by e-mail to: sacict.thai@gmail.com For enquiries and suggestions, please contact: SACICT Living Thai, Subscription Department Tel. 0 2254 6898-9 ext. 60

แบบฟอร์มนี้สามารถถ่ายเอกสารได้/This application form may be photocopied.

เสน่ห์แห่งเส้นสาย ลวดลายอันประณีต
ของ “เครื่องจักสานไทย”

The Rhythm of Lines and Motifs of Thai Wickerwork

“เครื่องจักสาน” เป็นหนึ่งในงานหัตถศิลป์ที่คงอยู่คู่กับวิถีชีวิตคนไทยตลอดมา สืบทอดเป็นมรดกแห่งภูมิปัญญาท้องถิ่นที่แสดงให้เห็นถึงวิถีชุมชน ตลอดจนความหลากหลายของพืชพรรณในแต่ละภูมิภาค และที่สำคัญคือความประณีต ละเอียดอ่อน และความอดทนของศิลปินผู้สร้างสรรค์ผลงาน

แม้ปัจจุบันนี้ จะมีการนำวัสดุใหม่ๆ มาแทนที่ แต่มนต์เสน่ห์ของเครื่องจักสานที่ทำจากวัสดุธรรมชาติอย่างไม้ไผ่ เตยทะเล หวาย กระจูด ผักตบชวา ฯลฯ ก็ยังไม่เคยเสื่อมคลาย ทั้งนี้ ด้วยความเป็นเอกลักษณ์ไทยที่โดดเด่นแต่สามารถปรับเปลี่ยนดีไซน์และประโยชน์ใช้สอยที่เข้ากับวิถีชีวิตของคนยุคใหม่จนกลายเป็นงานหัตถศิลป์ร่วมสมัยที่น่าสนใจ

Wickerwork is one of the organic crafts being practised in Thailand from way back. It well illustrates the richness of folk wisdom and the bio-diversity as well as the diverse ways of life in different regions. Each piece is delicate and refined — a testament to the passion of those artisans, wherever they may come from.

Despite the arrival of new materials, wickerwork made of natural fibres such as bamboo, sea pandan, rattan, sedge, water hyacinth and the like, still retain their old charm. And this is all because of the uniquely Thai characteristic of fusing the old with new ideas, to offer contemporary designs with versatile functionality — the answer to modern lifestyle.

ตะกร้ากระจูด
สานใบลานหูหนึ่ง
Round Handwoven
Sedge Basket
ขนาด กว้าง 35 ซม. x สูง 35 ซม.
ชิ้นละ 770 บาท/baht each

ตะกร้ากระจูดลายขด
Round Handwoven
Sedge Basket
ขนาด กว้าง 37 ซม. x สูง 46 ซม.
ชิ้นละ 770 บาท/baht each

หมวกสานปานทรนารายณ์ ตกแต่งโบว์ผ้า

Colourful hats made from sisal fibre

ขนาดปีกหมวก 3" ใบล: 385 บาท/baht each

ขนาดปีกหมวก 4½" ใบล: 440 บาท/baht each

เข็มขัดปานทรนารายณ์

Belts of sisal fibre

ยาว 115 ซม. ใบล: 275 บาท/baht each

กระเป๋านีบจิ๋ว

Sisal Coin Purse

ขนาดยาว 13 ซม. x กว้าง 8 ซม.

ใบล: 55 บาท/baht each

กระเป๋านีบใหญ่

Sisal Bags

ขนาดยาว 35 ซม. x กว้าง 23 ซม.

ใบล: 550 บาท/baht each

กระเป๋านีบกลาง

Sisal Bags

ขนาดยาว 22 ซม. x กว้าง 13.5 ซม.

ใบล: 275 บาท/baht each

กระเป๋านีบเล็ก

Sisal Bags

ขนาดยาว 17 ซม. x กว้าง 10 ซม.

ใบล: 165 บาท/baht each

กระเป๋าจีบเมือง ปานทรนารายณ์

Sisal Vanity Bag

ขนาดยาว 38 ซม. x สูง 17 ซม. (ไม่รวมหู) ใบล: 935 บาท/baht each

กระเป๋าทองม้วนกลาง

Sisal Vanity Wrapped Bag

ขนาดยาว 36 ซม. x สูง 20 ซม. (ไม่รวมหู) ใบล: 715 บาท/baht each

กระเป๋าหิ้วปานทรนารายณ์

Sisal Vanity Bag

ขนาดกว้าง 12 ซม. x ยาว 18 ซม. x สูง 10 ซม. (ไม่รวมหู)

ใบล: 385 บาท/baht each

กระเป๋าสานย่านลิเภา

Lipao Bag

ขนาดกว้าง 18 ซม. x สูง 12 ซม. (ไม่รวมหู)

ใบละ **7,875** บาท/baht each

กระเป๋าสานย่านลิเภา

ทรงรีนียบ หูธรรมชาติ

Lipao Fern Vine Bag

ใบละ **2,415** บาท/baht each

กระเป๋าสานย่านลิเภา

ทรงกลม หูไม้คอน

Lipao Fern Vine Bag

ขนาดกว้าง 18 ซม. x สูง 10 ซม. (ไม่รวมหู)

ใบละ **10,500** บาท/baht each

กระเป๋าจักสานไม้ไผ่

Khit Bamboo Evening Bag

ใบละ **4,500** บาท/baht each

กล่องจักสานไม้ไผ่

Khit Bamboo Evening Box

ใบเล็ก ขนาดกว้าง 12 ซม. x ยาว 21 ซม. x สูง 11 ซม.

ใบใหญ่ ขนาดกว้าง 15.5 ซม. x ยาว 31 ซม. x สูง 11 ซม.

ชุดละ **5,500** บาท/baht set

สนใจสินค้า สามารถติดต่อได้ที่ / Interested buyers please contact

SACICT

ศูนย์ส่งเสริมศิลปาชีพระหว่างประเทศ (องค์การมหาชน) หรือ ศ.ศ.ป.

โทร. 035 367 054-9 โทรสาร 035 367 051 สายด่วน 1289

The SUPPORT Arts and Crafts International Centre of Thailand (Public Organization)

Tel : +66 (0) 35 367 054-9 Fax : +66 (0) 35 367 051 Call Center 1289

พบกับเทศกาลนวัตกรรมศิลปนานาชาติครั้งที่ 4

IICF 2015

International Innovative Craft Fair 2015

19 - 22 มีนาคม 2558

ศูนย์นิทรรศการและการประชุมไบเทค บางนา (10.00 - 20.00 น.)

BITEC Exhibition & Convention Center

19 - 22 March 2015 (10.00 - 20.00)

HALL 102-103

www.iicf2015.com

ศูนย์ส่งเสริมศิลปาชีพระหว่างประเทศ (องค์การมหาชน)

59 หมู่ 4 ตำบลช่างใหญ่ อำเภอบางไทร จังหวัดพระนครศรีอยุธยา 13290

โทรศัพท์ +66 (035) 367-054-059 โทรสาร +66 (035) 367-051 Call Center 1289

www.sacict.or.th

ใช้!...ผมเห็น
ใครก็ต้องเห็น...ถ้าเคยบิน

ปรากฏการณ์ใหม่ในวงการสื่อ

ABN AIRPORT TV

- ▶ เน็ตเวิร์คครอบคลุม 6 ทำอากาศยานนานาชาติ ▶ โฆษณาของท่านปรากฏสู่สายตาทูกทุก 5 นาที
- ▶ เข้าถึงกลุ่มเป้าหมายกำลังซื้อสูงกว่า 60 ล้านคน/ปี

จองด่วนวันนี้...มีจำนวนจำกัด!

สนใจติดต่อโฆษณา โทร. 084 033 3313, 081 634 4062 Email: Advertising_abn@yahoo.com

